

การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร
เพื่อการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดมุกดาหาร

นางสาวธมกร ไชยบุบผา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

**Registration and Data Update of Farmers for Agricultural Extension in
Mukdahan Province**

Miss. Tamakron Chaibubpha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

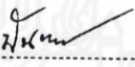
Sukhothai Thammathirat Open University

2015

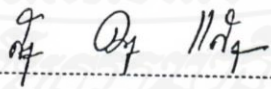
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริม
การเกษตรในจังหวัดมุกดาหาร
ชื่อและนามสกุล นางสาวธมกร ไชยบุบผา
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม

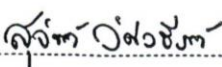

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2559

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. นันทา บุรณะชนง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดมุกดาหาร
ผู้วิจัย นางสาวธมกร ไชยบุบผา รหัสนักศึกษ 2579001336

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ฤทธิ์เมือง แส่นเสริม
ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (3) ปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และ (4) แนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตรในการจัดทำทะเบียนเกษตรกรจำแนกกิจกรรมการเกษตรรายแปลง ปี 2558 รวมจำนวน 60,801 ราย ในพื้นที่ 7 อำเภอ 52 ตำบล โดยสุ่มแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 156 ราย และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรระดับอำเภอ ละ 1 คน รวม 7 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และสูงสุด

ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรเกินครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2.51 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา มีพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 14.40 ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของครัวเรือน มีการใช้พื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 1 กิจกรรม โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุด และมีพื้นที่ทำกินอยู่ในภูมิลำเนา และส่วนใหญ่มีรายได้จากภาคการเกษตร เฉลี่ย 64,129.47 บาทต่อปี เกือบครึ่งหนึ่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน และเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. ประมาณหนึ่งในสามรับทราบข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากผู้นำท้องถิ่น และส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล โดยเกือบครึ่งหนึ่ง เคยเข้าร่วมโครงการประกันรายได้เกษตรกร ปี 2552/53 และส่วนใหญ่ได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐบาล (2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ภาพรวม พบว่า การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารมีความเหมาะสมในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่เกษตรกรเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด คือ ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (3) ปัญหา ข้อเสนอแนะ เกษตรกรเกินครึ่งหนึ่ง ระบุว่า ผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์และเงื่อนไข และเสนอแนะว่า ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอธิบายรายละเอียดของหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ชัดเจน (4) แนวทางการนำข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้เพื่อการส่งเสริมการเกษตรได้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) เป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐในการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิต ตลอดจนการจำแนกเกษตรกรตามกลุ่มเป้าหมาย 2) เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนโครงการ/กิจกรรม การส่งเสริมการเกษตร ในมิติต่างๆ และ 3) เป็นฐานข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

Thesis title : Registration and Data Update of Farmers for Agricultural Extension in Mukdahan Province

Researcher: Miss Tamakron Chaibubpha ; **ID:** 2579001336;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Benchamas Yooprasert, Associate Professor;

(2) Dr. Sineenuch Khрутmuang Sanserm ,Associate Professor ; **Academic year:** 2015

Abstract

The objectives of this study were to study (1) social and economic state of farmers who were registered and data updated for agricultural extension in Mukdahan Province; (2) their opinions on the suitability of the registration and the data update; (3) their problems and suggestions on the registration and the data update; and (4) guidelines on the data usage from the registration and the data update for agricultural extension.

The population in this study was farmers who were registered and data updated for agricultural extension in Mukdahan Province. The information received from the Department of Agricultural Extension stated that there were 60,801 farmers in 7 districts, 52 sub-districts classifying by their agricultural activities individually in 2015. The 156 samples were selected from these farmers using simple random sampling methodology, plus 7 officials who took responsibility for the registration work, 1 person from 1 district. The data were collected by interviewing the studied samples and focus group discussion. The statistical methodology used to analyze the data by computer programs were frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum value, and maximum value.

The findings of this study were as follows: (1) more than a half of the studied samples were male. Their average age was 54 years. They were educated at primary level. Their average number of household member was 2.51 persons. Most of them were a rice farmer. Their average agricultural area was 14.40 rai and it was their own land. They had generally done more than 1 agricultural activity in their area, nevertheless, they had done rice farming most, and it was usually in their homeland. The average income deriving from farming of most of them was 64,129.47 baht/year. Almost a half of them sat on a village committee and were a client of the Bank for Agriculture and Agricultural Co-Operatives. About one-third of them had known about the registration from their local leaders and most of them used to participate in a government project, almost a half of them used to participate in the income guarantee project for farmers in 2009/2010, and most of them used to get advantages from participating in government projects adhering to government policies. (2) considering their opinions on the suitability of the registration, it was generally found that the registration and the data update of farmers in Mukdahan Province for agricultural extension was suitable at high level, and they stated that the most suitable issue was advantages they got and the duty practice of related officials. (3) considering their problems and suggestions, it was found that more than a half of them did not understand the principles and conditions of the registration, and they suggested that the related officials should have made them clear. And (4) considering the guidelines on the data usage, it was found that the data should have been used in 3 issues, these were 1) being the database in the operation adhering to government policies and measures in the aspect of production, marketing, extension, support the production factors, and classifying them adhering to the target group; 2) being the database in planning projects/activities and agricultural extension in multiple dimensions; and 3) being the database in monitoring and evaluating the operation adhering to government policies/activities efficiently.

Keywords: Registration and Data Update of Farmers for Agricultural Extension

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงยิ่งจากท่านอาจารย์ ดร.นันทา บุรณะชนัง ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จากสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้กรุณาจุดประกายแนวความคิดทางด้านวิชาการ การเสริมสร้างทักษะมีความตั้งใจจริงในการติดตามให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความเต็มใจอย่างสูง จนแล้วเสร็จสมบูรณ์ พร้อมทั้งให้กำลังใจตลอดเวลาที่ศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ทางด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จ พร้อมกันนี้ต้องขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดมุกดาหารทุกท่านที่อำนวยความสะดวก พร้อมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้จนบรรลุผลสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณเวศ ไชยบุบผา ผู้เป็นบิดา พร้อมด้วย คุณฉัฐวรา แสงอรุณ คุณสมจิตร บุทธิจักร์ และเพื่อนกลุ่มอีสานล่าง ส่งเสริมการเกษตร มสธ รุ่น 15 ซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณค่าที่คอยติดตามให้กำลังใจ สนับสนุนการศึกษาครั้งนี้จนสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ที่วางไว้

ในส่วนที่เป็นคุณค่าและคุณความดีที่สามารถอำนวยความสะดวกของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบแต่บิดา มารดา ตลอดจนคณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ทางด้านวิชาการตั้งแต่อดีตจนสำเร็จการศึกษาในระดับนี้

ธมกร ไชยบุบผา

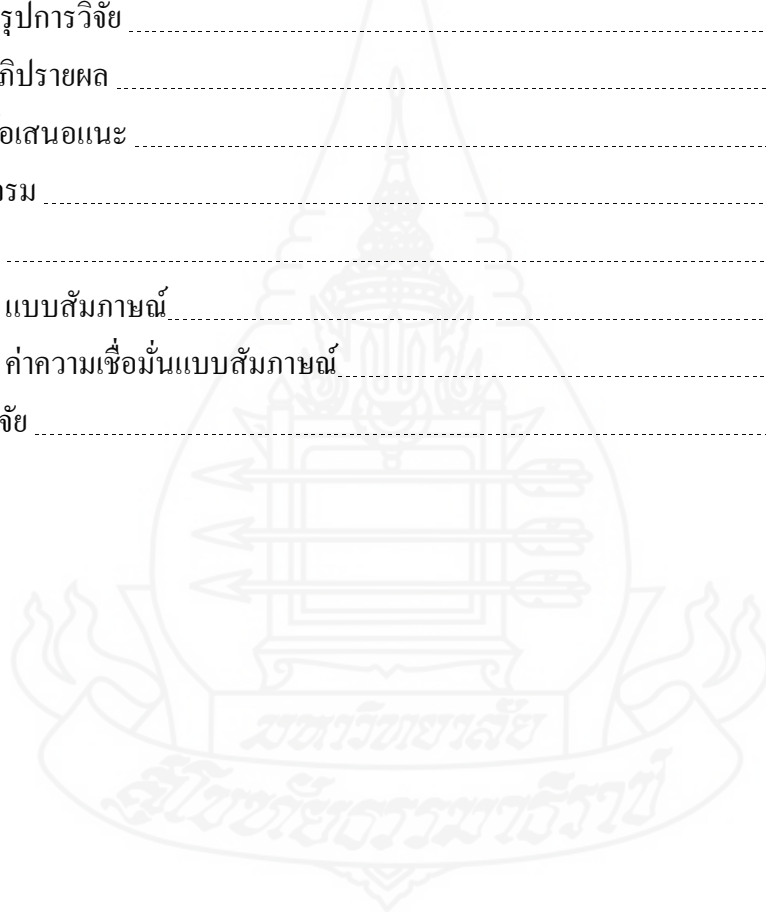
กรกฎาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	6
การดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2558	10
บริบทของจังหวัดมุกดาหาร	24
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	41
ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียน และปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุง ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร	65
ตอนที่ 4 แนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุง ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร	69
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
สรุปการวิจัย	72
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	92
ก แบบสัมภาษณ์	93
ข ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์	103
ประวัติผู้วิจัย	106

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ข้อมูลจำนวนหัวหน้าคร้วเรือน จำแนกตามช่วงอายุ..... 18
ตารางที่ 2.2	ข้อมูลลักษณะการประกอบอาชีพการเกษตร..... 19
ตารางที่ 2.3	ข้อมูลการเป็นสมาชิกองค์กร..... 19
ตารางที่ 2.4	พื้นที่ถือครอง..... 19
ตารางที่ 2.5	ข้อมูลลักษณะการถือครองที่ดิน..... 19
ตารางที่ 2.6	ข้อมูลประเภทการเช่า..... 20
ตารางที่ 2.7	ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)..... 20
ตารางที่ 2.8	ข้อมูลปริมาณการปลูกข้าวในปี..... 20
ตารางที่ 2.9	ข้อมูลปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง..... 21
ตารางที่ 2.10	ข้อมูลปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน..... 21
ตารางที่ 2.11	ข้อมูลปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมัน..... 22
ตารางที่ 2.12	ข้อมูลปริมาณการปลูกยางพารา..... 22
ตารางที่ 2.13	ข้อมูลรายได้ของคร้วเรือน..... 22
ตารางที่ 2.14	ช่วงรายได้ในภาคการเกษตร..... 23
ตารางที่ 2.15	ช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร..... 23
ตารางที่ 2.16	แสดงการแบ่งเขตการปกครอง..... 26
ตารางที่ 2.17	แสดงจำนวนประชากร..... 27
ตารางที่ 3.1	แสดงรายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ..... 36
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร..... 42
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลจำนวนสมาชิกคร้วเรือนและการประกอบอาชีพของเกษตรกร..... 43
ตารางที่ 4.3	ข้อมูลรายได้ของคร้วเรือน..... 44
ตารางที่ 4.4	ข้อมูลพื้นที่ทำการเกษตร ประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตรและ สถานที่ทำการเกษตร ในปี 2558..... 45
ตารางที่ 4.5	ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกร..... 46
ตารางที่ 4.6	ข้อมูลด้านประสบการณ์การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูล ทะเบียนเกษตรกร..... 48

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.7 ความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของ เกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไข.....	50
ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูล ทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน.....	59
ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูล ทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ.....	63
ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูล ทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้อง.....	64
ตารางที่ 4.11 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุง ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร.....	65
ตารางที่ 4.12 ปัญหาต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร.....	66
ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร.....	67

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงอาณาเขตจังหวัดมุกดาหาร.....	25

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพื่อจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรเป็นรายครัวเรือน สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ ตลอดจนเป็นฐานข้อมูลสำหรับตรวจสอบการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในกรณีเกิดภัยพิบัติ โดยต้องเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก่อนเกิดภัยพิบัติแล้วเท่านั้น โดยเริ่มดำเนินการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรมาตั้งแต่ปี 2552 และพัฒนาปรับปรุงข้อมูลรายแปลงในปี 2556 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานรับแจ้งข้อมูลทะเบียนเกษตรกร โดยสำนักงานเกษตรอำเภอได้ปรับปรุงกระบวนการ/วิธีการจัดเก็บ ตลอดจนการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล เพื่อตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วนในสังคม และเพื่อการใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด สามารถนำฐานข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในมิติต่างๆ และสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานภาคการเกษตรของประเทศ ตลอดจนการให้บริการฐานข้อมูลดังกล่าวแก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกรที่สนใจโดยตลอดมา รวมถึงมีความต้องการใช้ข้อมูลเพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามนโยบายของภาครัฐ เช่น มาตรการช่วยเหลือเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อย (ข้าวและยางพารา) การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น ตลอดจนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ในปัจจุบัน (กรมส่งเสริมการเกษตร 2558:1)

สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร ได้ดำเนินการรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร จำแนกกิจกรรมการเกษตรรายแปลง ตามนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานภาคการเกษตรของประเทศ ตลอดจนการให้บริการฐานข้อมูลแก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เนื่องจากในปัจจุบันมีความต้องการใช้ข้อมูลที่มีความละเอียดมากขึ้นในการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ รวมถึงสามารถใช้เป็นหลักฐานสำคัญของภาครัฐในการส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือเกษตรกร โดยในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร

ทั้ง 7 อำเภอ มีเกษตรกรมาขอขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร จำนวน 60,801 ครัวเรือน (ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2558)

ทั้งนี้ ตั้งแต่เริ่มมีการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรและปรับปรุงข้อมูลต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนั้น เกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารอาจจะยังไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการดำเนินงาน เนื่องจากพบว่าการปฏิบัติงานมีความล่าช้า ข้อมูลที่ได้เกิดความคลาดเคลื่อน และจำนวนเกษตรกรที่มาขอขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลไม่ครบตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรก็ไม่สามารถนำข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้ประโยชน์ในด้านการส่งเสริมการเกษตรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความไม่เหมาะสมของหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น เกษตรกรต้องรู้และเข้าใจหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ตลอดจนเกษตรกรต้องเห็นความสำคัญของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และสิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ดังนั้นการศึกษารื้อฟื้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดมุกดาหาร จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงาน และเพื่อให้ นักส่งเสริมการเกษตรมีแนวทางในการนำข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้ประโยชน์ในงานส่งเสริมการเกษตรต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

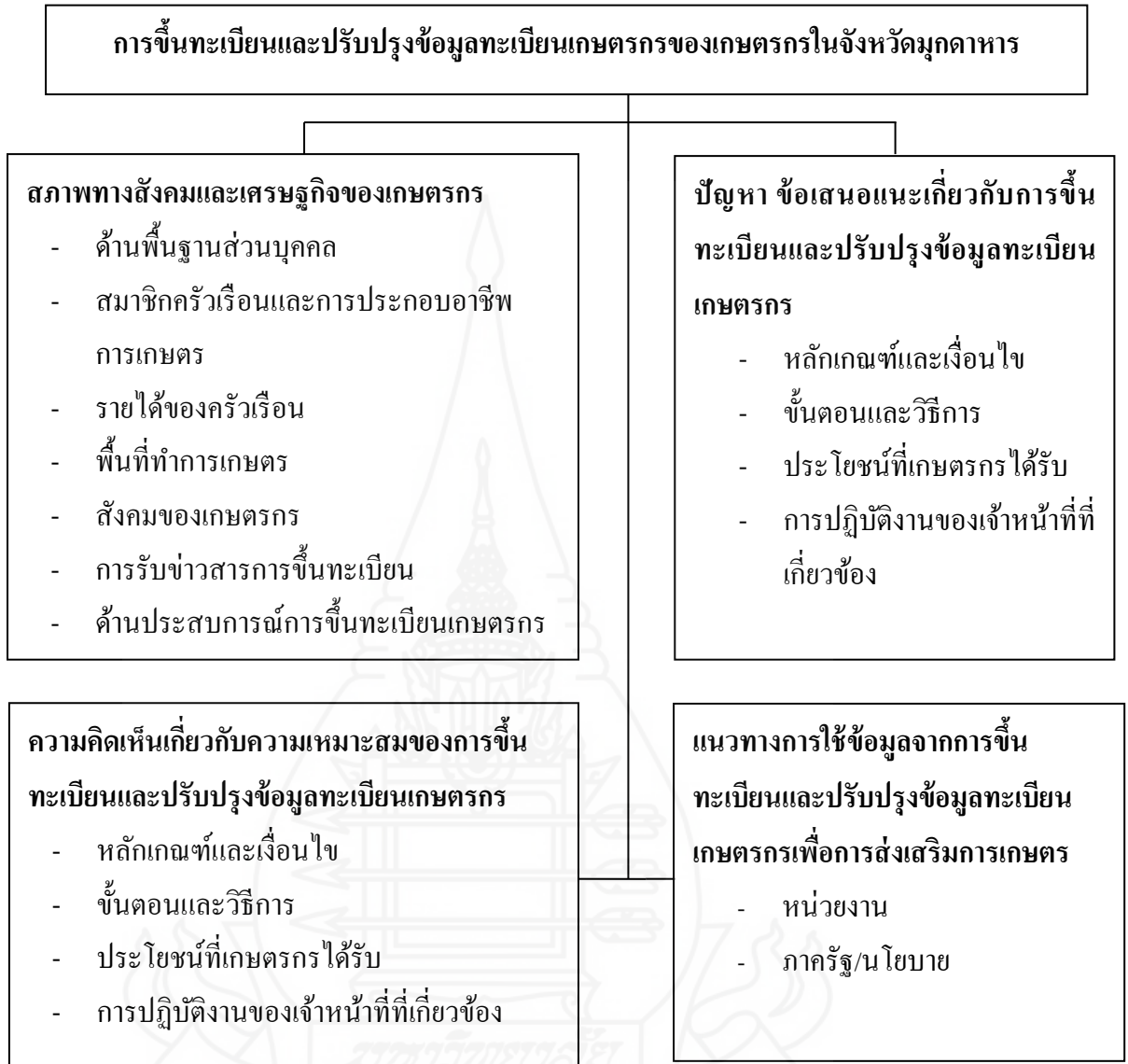
2.1 เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร

2.3 เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

2.4 เพื่อศึกษาแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดมุกดาหาร แบ่งขอบเขตออกเป็น ขอบเขตด้านพื้นที่ ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านเวลา ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาเฉพาะเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ปัญหาข้อเสนอแนะ และแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (2) ขั้นตอนและวิธีการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (3) ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและ (4) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร โดยทำการศึกษาข้อมูลจาก สภาพพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจและประสบการณ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

4.3 ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่เดือน เมษายน ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2558

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร หมายถึง การประเมินค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมตามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร เฉพาะในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร

5.2 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ที่เป็นผู้รับผิดชอบหรือได้รับผลประโยชน์จากการประกอบการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร โดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ครอบครองที่ดินที่แท้จริง และไม่เป็นผู้รับจ้างทางการเกษตรเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ ในครัวเรือนเกษตรกรหนึ่งครัวเรือนจะขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้หนึ่งคนเท่านั้น ณ สำนักงานเกษตรอำเภอที่ตั้งแปลงที่ดินที่มีกิจกรรมทางการเกษตรตั้งอยู่อย่างใดอย่างหนึ่งตามเงื่อนไขที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด

5.3 การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ประกอบกิจกรรมการเกษตรที่เคยขึ้นและไม่เคยขึ้นทะเบียนเกษตรกร นำเอกสาร หลักฐานมาขอเพิ่มเติมข้อมูลกิจกรรมการเกษตรเป็นรายแปลง โดยศึกษาในประเด็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้สามารถตอบสนองต่อการดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ ในภาคการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 เป็นแนวทางในการวางแผนงาน โครงการ กิจกรรมการส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงานในพื้นที่

6.3 เป็นข้อมูลที่เผยแพร่ให้แก่ผู้ที่สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการและการให้บริการข้อมูลด้านการเกษตรต่อไป

6.4 เป็นฐานข้อมูลสำหรับภาครัฐในการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่

6.5 สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักเกณฑ์และเงื่อนไข รวมทั้งขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นประเด็น ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. การดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร
3. บริบทของจังหวัดมุกดาหาร
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1.1 ความหมายของความคิดเห็น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520,น.3) ได้อธิบายความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นการแสดงออกทางทัศนคติอย่างหนึ่งแต่เป็นการแสดงทัศนคติที่มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ภายนอก

จะเห็นว่า ความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม ดังเช่น ประสาท หลักศิลา (2529,น.399) กล่าวว่า ความคิดเห็นเกิดจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ภูมิหลังของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทำให้การแสดงออกความคิดเห็นในแต่ละเรื่องแตกต่างกัน และธิดา โมติกรัตน์ (2547,น.56) อธิบายว่า ความคิดเห็นเป็นของบุคคล โดยเฉพาะ ความคิดเห็นของบุคคลพัฒนามาจากสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางวัฒนธรรม ความคิดเห็นสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติค่านิยม และมักจะแสดงออกโดยมีพื้นฐานจาก ความรู้ ประสบการณ์ ความเชื่อ อารมณ์ เป็นต้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นกระบวนการแสดงออกอย่างหนึ่งของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยผ่านการแสดงออกทางการพูด การเขียน หรือการปฏิบัติ การแสดงออกของแต่ละบุคคลมีผลมาจาก ความรู้ ทัศนคติ ความเชื่อ ประสบการณ์ชีวิต และสิ่งแวดล้อม อาจจะแสดงความคิดเห็นในเชิงที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ และความคิดเห็นที่แสดง

ออกไปนั้นอาจจะได้รับการตอบสนองจากบุคคลภายนอกทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อความคิดเห็นที่แสดงออกมาก็ได้ ความคิดเห็นไม่ใช่เรื่องถูกหรือผิด

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

Remmer (1954:น.158-159) จำแนกความคิดเห็น ออกเป็น 2 ประการ โดยแบ่งจากลักษณะความเห็นแบบสุดโต่งกับความคิดเห็นที่มีลักษณะกลางๆ Remmer อธิบายไว้ดังนี้

1) **ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงลบสุด (Extreme opinion)** เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยมีลักษณะความคิดเห็นแบบสุดขั้วสุดโต่ง แบ่งเป็นความคิดเห็นในทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลง ความคิดเห็นในทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก

2) **ความคิดเห็นจากความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive contents)** เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ ความเข้าใจ ไม่สุดโต่งเกินไป เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี เช่น ชอบยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี เช่น ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

Foster (1992:88) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น เกิดจากมูลเหตุ 2 ประการคือ

1) **ประสบการณ์ (Experiences)** เป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ในรูปแบบใด ไม่ว่าจะเป็นเป็นประสบการณ์ทางตรง (Directed experiences) ที่ผู้แสดงความคิดเห็นประสบมาโดยตรง เช่น จากการ ได้ฟัง การอ่าน การปฏิบัติ หรือจากการ ได้ยินประสบการณ์ทางอ้อม (Indirect experiences) เป็นประสบการณ์ที่ผู้แสดงความคิดเห็นไม่ได้สัมผัสมาด้วยตนเอง

2) **ระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม (Value system and judgment)** เนื่องจาก ค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมของในแต่ละสังคมมีความแตกต่างกันทำให้ในแต่ละสังคมอาจจะมีทัศนคติหรือความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกันไปตามค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยม

สรุปได้ว่าความคิดเห็นเป็นเรื่องของการแสดงออกโดยอาศัยความเชื่อ ประสบการณ์ และทัศนคติเป็นสำคัญ โดยสื่อผ่านออกมาในรูปของความคิดเห็นเพื่อตอบสนองความต้องการ การวัดความคิดเห็นจึงเป็นวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้ เช่นวิธีการทำประชามติ ดังที่ นพมาศ ธีรเวคิน (2542) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่าความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์จะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้น เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ

ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นมีความใกล้เคียงกับทัศนคติเป็นอย่างมาก จนบางครั้งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เป็นความรู้สึกเฉพาะของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเกิดจากพื้นฐานความรู้ของแต่ละบุคคล โดยอาจแสดงออกด้วยการพูดหรือการเขียนที่มีลักษณะเป็นการลงมติหรือตีความในลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งอาจจะไม่เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นๆ ได้

1.3 ความสำคัญของความคิดเห็น

ชยอนันต์ สมุทวนิช (2537,น.29) กล่าวว่า โครงการพัฒนาใดๆ จะทำให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายได้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน ให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมหรือมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ก็จะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในการเป็นเจ้าของ เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือรักษาไว้

สุรชัย มีทอง (2545,น.10-11) อ้างว่า Feldman ได้กล่าวไว้ว่า การสำรวจความคิดเห็น เป็นการเรียนรู้และทำความเข้าใจความรู้สึกของคนต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยสื่อสารผ่านการพูด การเขียน และการแสดงออก การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ การเรียนรู้แนวความคิดของบุคคลหรือกลุ่มคนจะสามารถทำให้ตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างตรงจุดไม่เกิดการต่อต้าน

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นสิ่งสำคัญทำให้เข้าใจต่อตัวของผู้ที่แสดงความคิดเห็นว่าเขามีความต้องการอย่างไร มีแนวคิดอย่างไร และสามารถนำความคิดเห็นนั้น ไปใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหา และจัดการให้ตรงความต้องการของกลุ่มบุคคลได้

1.4 วิธีการวัดความคิดเห็น

ลำดวน ชันซ้อน (2544,น.11) กล่าวว่า เนื่องจากความคิดเห็นและทัศนคติมีความหมายใกล้เคียงกัน ดังนั้น การวัดความคิดเห็นจึงสามารถใช้วิธีเดียวกันกับการวัดของทัศนคติ แต่การค้นหาทัศนคติอันเป็นพฤติกรรมจากภายในนั้นเป็นเรื่องยาก วิธีการวัดความคิดเห็นจึงสามารถกระทำได้โดยการศึกษาพฤติกรรมจากภายนอกของบุคคลแทนวิธีการวัดพฤติกรรมจากภายนอก สามารถทำได้หลายวิธีดังนี้

1) การรายงานตนเอง (Self-report measures) เป็นการวัดทัศนคติโดยการให้ผู้ถูกวัดแสดงความรู้สึกของตนเองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ต้องการจะวัด โดยจะทำการวัดเพียง ดี-ไม่ดี สนับสนุน-คัดค้านเห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย มาตรฐานวัดทัศนคติแบบนี้ แบ่งออกได้หลายประเภท ดังนี้

(1) มาตรฐานของเทอร์สโตน (Thurstone) เป็นการรวบรวม ข้อความ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่ต้องการวัด โดยควรมีข้อความที่ใช้วัดมากกว่า 100 ข้อความ แล้วกำหนดลักษณะของการวัดเป็นทางบวกอย่างมาก เป็นกลางและเป็นทางลบอย่างมาก เมื่อได้คำตอบจากการ

วัดแล้ว จึงนำมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อความแล้วเลือกข้อความตามค่ามาตรวัดที่ได้ก็จะเหลือข้อความเพียง 20 ข้อความหรือมากที่สุดก็ไม่เกิน 45 ข้อความ

(2) มาตรวัดของไลเคิร์ต (Likert type scales) พัฒนามาจากของเทอร์สโตน มีข้อความทั้งเชิงบวกและเชิงลบปะปนกัน โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ข้อเสียของมาตรวัดไลเคิร์ตคือ มักจะมีผู้ตอบในช่องว่าไม่มีความเห็น จึงปรับเปลี่ยนจาก ตัวเลือกไม่มีความเห็นเป็นเห็นด้วยเพียงเล็กน้อยและไม่เห็นด้วยเพียงเล็กน้อยแทน

ลิน พันธุ์พินิจ (2544, น.176-177) ได้อธิบายเกี่ยวกับ Arbitrary Weighting Method หรือค่ามาตรฐานสำหรับการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้ ซึ่งเป็นเทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยน้อยที่สุด เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544, น.122) มีความเห็นว่า วิธีการวัดทัศนคติในงานวิจัย นิยมนำวิธีการวัดทัศนคติของนักวิชาการสำคัญๆ มาใช้ในการวัด เช่น

1) ลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) แบ่งการวัดทัศนคติเป็น 5 ระดับ คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้ 5 4 3 2 1 หรือ +2 +10 -1 -2 ตามลำดับ แล้วแต่ว่าเป็นคำถามประเภทใด เชิงบวกหรือเชิงลบวิธีการนี้ได้รับความนิยมอย่างสูงเนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายไม่ซับซ้อน

2) เทอร์สโตนสเกล (Thurstone Scale) เป็นการสร้างมาตรวัดเป็นปริมาตร แล้วจึงนำมาเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน โดยให้น้ำหนักคะแนนในแต่ละช่วงเท่ากันเช่น 1 2 3 4 5 เป็นต้น

3) กัทแมนสเกล (Guttman Scale) เป็นวิธีการวัดความคิดเห็นที่สามารถจัดทัศนคติสูง-ต่ำ ทำการเปรียบเทียบกันระหว่างอันดับสูงสุดและอันดับต่ำสุด ทำให้ทราบถึงแบบแผนคำตอบของผู้ให้ความเห็น ว่าเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในคำถามข้อใดบ้าง

ปัญญา พันธุ์ศรีศักดิ์ (2541, น.11) อธิบายว่า ความคิดเห็นเป็นลักษณะของแต่ละบุคคล การวัดจึงวัดจากแรงจูงใจ การรับรู้ ประสบการณ์และปัจจัยอื่นๆ จึงสามารถแบ่งการวัดความคิดเห็นได้ดังนี้

1) การฉายภาพ (Projective technique) เป็นการวัดความคิดเห็น โดยการสร้างจินตนาการจากภาพเพื่อกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมาและสามารถหาคำตอบจากความคิดเห็นนั้นได้

2) การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการซักถามบุคคล ช่วยให้ได้รับข้อมูลที่ขยายครอบคลุมทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

3) การส่งแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นวิธีการวัดความคิดเห็นที่ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่าวิธีอื่น โดยการส่งแบบสอบถามแล้วกลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นกลับมา แต่วิธีการนี้มีข้อเสียคือผู้แสดงความคิดเห็นจะต้องอ่านและเขียนหนังสือได้

4) การให้เล่าความรู้สึก (Self report) การวัดความคิดเห็นวิธีการนี้จะคล้ายคลึงกับการสัมภาษณ์ แต่การวัดโดยให้เล่าความรู้สึกจะทำให้ผู้ออกความคิดเห็นได้แสดงออกโดยการเล่ามากกว่าการถูกตั้งคำถามโดยการสัมภาษณ์

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการสำรวจความคิดเห็นเป็นวิธีการประเมินความรู้สึกของผู้แสดงความคิดเห็นโดยวัดจากการที่ผู้ถูกประเมินแสดงออกผ่านการแสดงออกไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน สิ่งที่ผู้แสดงความคิดเห็นแสดงออกมาโดยผ่านขั้นตอนของการคิด ไตร่ตรอง จากประสบการณ์ชีวิต ความเชื่อและทัศนคติ รวมถึงความรู้ และสภาพแวดล้อม

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นสามารถนำมากำหนดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ในด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับรับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

2. การดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2558

2.1 ความเป็นมาของโครงการ

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพื่อจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรเป็นรายครัวเรือน สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ ตลอดจนเป็นฐานข้อมูลสำหรับตรวจสอบการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในกรณีเกิดภัยพิบัติ ต้องเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก่อนเกิดภัยพิบัติแล้วเท่านั้น โดยเริ่มดำเนินการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรมาตั้งแต่ปี 2552 และพัฒนาปรับปรุงข้อมูลรายแปลงในปี 2556 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานรับแจ้งข้อมูลทะเบียนเกษตรกร โดยสำนักงานเกษตรอำเภอได้ปรับปรุงกระบวนการ/วิธีการจัดเก็บ ตลอดจนการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล เพื่อตอบสนองความ

ต้องการของทุกภาคส่วนในสังคม และเพื่อการใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด สามารถนำฐานข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในมิติต่างๆ และสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา งานภาคการเกษตรของประเทศ ตลอดจนการให้บริการฐานข้อมูลดังกล่าวแก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกรที่สนใจโดยตลอดมา รวมถึงมีความต้องการใช้ข้อมูลเพื่อ ดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามนโยบายของภาครัฐ เช่น มาตรการช่วยเหลือเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้มี รายได้น้อย (ข้าวและยางพารา) การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น ตลอดจนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ในปัจจุบัน

เมื่อมีการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบันแล้ว กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำสมุดทะเบียนเกษตรกร เพื่อบันทึกประวัติการทำเกษตร ของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรมีหลักฐาน และข้อมูลสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนการทำกิจกรรม การเกษตร และเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการนำไปพิจารณาเข้าร่วม โครงการตามนโยบายสำคัญของ รัฐบาล (กรมส่งเสริมการเกษตร 2558,น.1)

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรจำแนกกิจกรรมการเกษตรเป็นราย แปลงของเกษตรกรทั่วประเทศ ให้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน
- 2) เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรสำหรับเป็นข้อมูลที่ใช้ในการ ดำเนินการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของเกษตรกรตามนโยบายและมาตรการของภาครัฐ
- 3) เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำหรับเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในระดับต่างๆ

ศูนย์สารสนเทศ กรมส่งเสริมการเกษตร (2558,น.2) ระบุถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะ ได้รับจากการดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2558 ไว้ดังนี้

- 1) เป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานตามนโยบายและ มาตรการต่างๆ ของภาครัฐ ในการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การส่งเสริมและสนับสนุน การใช้ปัจจัยการผลิต ตลอดจนการจำแนกเกษตรกรตามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรตามนโยบายภาครัฐ
- 2) เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนโครงการ/กิจกรรม การส่งเสริมการเกษตรในมิติ ต่างๆ ได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงานในปัจจุบัน
- 3) เป็นฐานข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม โครงการ/ กิจกรรมของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) เป็นฐานข้อมูลเพื่อรองรับการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศ โดยเฉพาะการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community:AEC)

2.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2558,น.4) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2558 ดังนี้

1. คราวเรือนเกษตรกรผู้ขอขึ้นทะเบียนจะต้องเป็นผู้ประกอบกิจกรรมการเกษตรเป็นอาชีพหลัก หรือรองก็ได้

2. คราวเรือนเกษตรกร 1 คราวเรือน จะมีตัวแทนมาขอขึ้นทะเบียนได้เพียง 1 คน ในการพิจารณาว่าคราวเรือนใดขอขึ้นทะเบียนซ้ำซ้อนหรือไม่ เจ้าหน้าที่จะต้องชี้แจงรายละเอียดให้เกษตรกรผู้ขอขึ้นทะเบียนรับทราบ ตามนิยามที่กำหนด

3 เกษตรกรต้องบรรลุนิติภาวะ และมีสัญชาติไทย กรณีที่เป็นนิติบุคคล จะต้องมีการมอบหมายตัวแทนมาขึ้นทะเบียน

4. รับขึ้นทะเบียนใหม่เฉพาะพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์หรือพื้นที่ของทางราชการ/เอกชน ที่มีหนังสือยินยอมให้ใช้ประโยชน์เท่านั้น

5. สถานที่

5.1 ผู้ขอปรับปรุงทะเบียนสามารถแจ้งปรับปรุงได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอทุกแห่ง (เฉพาะพืชเดิมแปลงเดิมและไม่เกินเนื้อที่ปลูกเดิม)

5.2 ผู้ขอขึ้นทะเบียนใหม่ หรือเพิ่มแปลงใหม่ ให้ไปยื่นเอกสารที่สำนักงานเกษตรอำเภอที่ตั้งแปลงที่ดินที่ทำกิจกรรมอยู่ หากมีแปลงที่ทำกิจกรรมหลายพื้นที่ หลายการปกครอง ให้ไปยื่นที่สำนักงานเกษตรอำเภอที่ตั้งแปลงหลัก (แปลงที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดหรือที่ตั้งแปลงตามทะเบียนบ้าน)

6. ผู้ขอปรับปรุง/ขึ้นทะเบียนใหม่/เพิ่มแปลง จะต้องแสดงเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียน ดังนี้

ก. บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ขอขึ้นทะเบียน (ตัวจริง)

ข. ทะเบียนบ้านของผู้ขอขึ้นทะเบียนที่มีรายชื่อบุคคลในคราวเรือน (ตัวจริง)

ค. สำเนาหลักฐานแสดงสิทธิการถือครองที่ดิน (ตัวจริงและ/หรือสำเนาที่มีการรับรองสำเนา)

ง. หนังสือมอบอำนาจ (กรณีแทน)/อื่นๆ (ถ้ามี)

จ. เอกสารสิทธิ์สามารถเรียกเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

7. ผู้ขอปรับปรุง/ขึ้นทะเบียนต้องแจ้งข้อมูลตามความเป็นจริง พร้อมกรอกข้อมูลลงในแบบคำร้อง ให้ถูกต้อง ครบถ้วน และต้องลงลายมือชื่อรับรองข้อมูล ในแบบคำร้องด้วย

8. ผู้ขอขึ้นทะเบียน ต้องมีพยานแปลงข้างเคียงหรือผู้นำชุมชนในพื้นที่ตั้งแปลง (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเกษตรกร ระดับหมู่บ้าน/ตำบล คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล ทั้งนี้บุคคลดังกล่าวจะต้องอยู่ในวาระการดำรงตำแหน่ง) รับรองการใช้ประโยชน์ที่ดินและการจัดทำกิจกรรมการเกษตร โดยต้องลงลายมือชื่อเป็นพยาน กำหนดให้ระบุตำแหน่งกรณีพยานเป็นผู้นำชุมชน

9. เมื่อมีการนำฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้ประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือของภาครัฐ โครงการใดๆ ที่จะมีขึ้น ผู้ที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของโครงการที่จะกำหนดขึ้น เช่น การช่วยเหลือตามมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย จะไม่ให้สิทธิแก่ผู้ที่มีการปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์เว้นแต่เคยขึ้นทะเบียนไว้ในปี 2552/53 เท่านั้น แต่การช่วยเหลือกรณีเกิดภัยพิบัติ ผู้ที่มีการปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่มีรายชื่อและแปลงปลูกอยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรแล้วก็จะได้รับความช่วยเหลือเช่นเดียวกัน

2.3 วิธีการ และเอกสารที่ใช้ประกอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2558,น.5-6) ได้กำหนดวิธีการ และเอกสารที่ใช้ประกอบการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2558 ดังนี้

1. ผู้ขอขึ้นทะเบียนแสดงบัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบ้าน และเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียนแสดงต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับขึ้นทะเบียน

2. ผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องแจ้งข้อมูลตามความเป็นจริง (หากผู้ขอขึ้นทะเบียนมีเจตนากรอกข้อมูลอันเป็นเท็จ มีความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 และ 267) พร้อมกรอกข้อมูลลงในแบบคำร้องให้ครบถ้วน สมบูรณ์ และต้องลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลของตนเอง ในแบบคำร้องด้วย

3. การรับรองความถูกต้องของข้อมูลในใบแบบคำร้อง จะต้องมีการลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลในแบบคำร้อง ก่อนยื่นต่อเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียน ดังนี้

3.1 ลงชื่อ เกษตรกรผู้ขอขึ้นทะเบียน

3.2 ลงชื่อ พยาน (เกษตรกรแปลงข้างเคียงหรือผู้นำชุมชนในพื้นที่ตั้งแปลง)

4. ผู้ขอขึ้นทะเบียนยื่น ใบคำร้องขอขึ้นทะเบียนหรือขอปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ต่อเจ้าหน้าที่ สำนักงานเกษตรอำเภอ พร้อมทั้งเอกสารตัวจริงและสำเนาเอกสาร ดังนี้

4.1 บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ขอขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน (ตัวจริง)

4.2 ทะเบียนบ้านที่มีรายชื่อบุคคลในครัวเรือน (ตัวจริง)

4.3 หลักฐานแสดงสิทธิการถือครองที่ดินของคนที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน และ/หรือสำเนาพร้อมกับรับรองสำเนา (กรณีมีเอกสารสิทธิ์)

4.4 สัญญาเช่าการใช้ประโยชน์ที่ดิน (จะต้องเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์เท่านั้น) ในสิทธิการถือครองที่ดินของบุคคลอื่น และสำเนาพร้อมกับรับรองสำเนา (กรณีเช่า) กรณีเช่าที่ไม่มีสัญญา ให้ระบุชื่อและเลขที่บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ให้เช่า ถ้าไม่สามารถหาชื่อและเลขบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ให้เช่าได้ ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน/ตำบล คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล รับรองการเช่าได้ ทั้งนี้ บุคคลดังกล่าวจะต้องอยู่ในวาระการดำรงตำแหน่ง

** ฟังระวัง พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ไม่สามารถเช่าได้

4.5 หนังสือมอบอำนาจกรณีมีตัวแทนมาขอขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรแทน (กรณีมอบอำนาจให้บุคคลอื่นมาแทน)

4.6 อื่นๆ (ถ้ามี)

2.4 ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2558,น.7-10) ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2558 ดังนี้

2.4.1. การปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

1) การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกษตรกรรับทราบถึงความสำคัญของการขึ้นทะเบียนและการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) จำแนกกิจกรรมการเกษตรรายแปลง เช่น หากไม่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร เกษตรกรรายนั้นๆ จะไม่สามารถเข้าร่วมโครงการตามนโยบายของภาครัฐด้านการเกษตรได้ และหากไม่ปรับปรุงข้อมูลกิจกรรมการเกษตรจำแนกเป็นรายแปลงก็อาจจะไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐเมื่อพื้นที่ทางการเกษตรได้รับความเสียหายจากภัยทางธรรมชาติ เป็นต้น ทั้งนี้การประชาสัมพันธ์ข้อมูลจะมีในหลายรูปแบบ ทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นต้น

2) เกษตรกรแจ้งความประสงค์ขอปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรหรือขึ้นทะเบียนใหม่ หรือขอเพิ่มแปลงใหม่

3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบตำบล พิมพ์ใบคำร้องขอขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร แบ่งใบคำร้องออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

(1) เกษตรกรที่เคยขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) และขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง) แล้ว ซึ่งมีข้อมูลกิจกรรมการเกษตรเป็นรายแปลง

ก. เจ้าหน้าที่พิมพ์ใบคำร้องซึ่งมีข้อมูลที่เคยขึ้นทะเบียนไว้แล้วจากระบบโปรแกรม จะมีข้อมูลในใบคำร้อง 2 ส่วน ได้แก่

- ข้อมูลพื้นฐาน เช่น ชื่อ ที่อยู่ สมาชิกในครัวเรือน เป็นต้น
- ข้อมูลกิจกรรมการเกษตรรายแปลง จากฐานข้อมูล ทบก.ปี 2556/57

หรือการปรับปรุงทะเบียนปีล่าสุดของเกษตรกรรายนั้นๆ

ข. ให้เกษตรกรตรวจสอบข้อมูลพื้นฐาน และกิจกรรมการเกษตรรายแปลง หากมีความผิดพลาดหรือการเปลี่ยนแปลงข้อมูล ให้ปรับแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง และสามารถเพิ่มเติมข้อมูลกิจกรรมการเกษตรรายแปลงจากที่เคยขึ้นทะเบียนไว้ กรณีที่มีการทำกิจกรรมการเกษตรอื่นๆ เพิ่มเติม

ค. เกษตรกรลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลในแบบคำร้อง

ง. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบตำบล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ทั้งเรื่องเอกสารหลักฐาน การกรอกข้อมูลต้องครบถ้วนสมบูรณ์ และข้อมูลแบบนัย เป็นต้น

จ. เกษตรอำเภอดูแลตรวจสอบความถูกต้อง และยืนยันข้อมูล

ฉ. เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบโปรแกรม และยืนยันข้อมูลในระบบโปรแกรม

(2) เกษตรกรที่เคยขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) แล้วแต่ยังไม่มีข้อมูลกิจกรรมการเกษตร เป็นรายแปลง

ก. เจ้าหน้าที่พิมพ์ใบคำร้องซึ่งมีข้อมูลที่เคยขึ้นทะเบียนไว้แล้วจากระบบโปรแกรม ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐาน เช่น ชื่อ ที่อยู่ สมาชิกในครัวเรือน เป็นต้น

ข. เกษตรกรตรวจสอบข้อมูลพื้นฐาน ปรับปรุงข้อมูลกรณีข้อมูลผิดพลาดหรือมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลพื้นฐาน และต้องกรอกข้อมูลกิจกรรมการเกษตรที่จัดทำเป็นรายแปลง สอบถามหากมีบ้าน หรือสระน้ำในแปลงนั้น ให้หักพื้นที่ออก

ค. เกษตรกรลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลในแบบคำร้อง และมีเกษตรกรแปลงข้างเคียง หรือผู้นำชุมชนลงลายมือชื่อเป็นพยาน พร้อมแนบสำเนาเอกสารสิทธิการใช้ที่ดิน กรณีมีเอกสารสิทธิ

ง. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบตำบล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ทั้งเรื่องเอกสารหลักฐาน การกรอกข้อมูลต้องครบถ้วนสมบูรณ์ และข้อมูลแนบมาย เป็นต้น

จ. เกษตรอำเภอตรวจสอบความถูกต้อง และยืนยันข้อมูล

ฉ. เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบโปรแกรม และยืนยันข้อมูลในระบบโปรแกรม

(3) เกษตรกรที่ยังไม่เคยขึ้นทะเบียน

ก. เจ้าหน้าที่พิมพ์ใบคำร้องซึ่งเป็นใบคำร้อง ทบค 01 แบบฟอร์มเปล่า จากระบบโปรแกรมหรือจากใบคำร้องที่มีการจัดทำไว้

ข. เกษตรกรกรอกข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลกิจกรรมการเกษตรที่จัดทำเป็นรายแปลง สอบถามหากมีบ้าน หรือสระน้ำในแปลงนั้นให้หักพื้นที่ออก

ค. เกษตรกรลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลในแบบคำร้อง และมีเกษตรกรแปลงข้างเคียง หรือผู้นำชุมชนลงลายมือชื่อเป็นพยาน พร้อมแนบสำเนาเอกสารสิทธิการใช้ที่ดินกรณีมีเอกสารสิทธิ

ง. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบตำบล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ทั้งเรื่องเอกสารหลักฐาน การกรอกข้อมูลต้องครบถ้วนสมบูรณ์ และข้อมูลแนบมาย เป็นต้น

จ. เกษตรอำเภอตรวจสอบความถูกต้อง และยืนยันข้อมูล

ฉ. เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบโปรแกรม และยืนยันข้อมูลในระบบโปรแกรม

2.4.2 การตรวจสอบข้อมูล (เฉพาะพืชที่กำหนดให้ตรวจสอบตามกรอบการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร)

1) ผู้ดำเนินการตรวจสอบ

(1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบตำบล หรือ

(2) คณะทำงานตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ระดับหมู่บ้าน ซึ่ง

ประกอบด้วย

ผู้ใหญ่บ้าน/ประธานชุมชน

ประธานคณะทำงาน

ผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน/ชุมชน

คณะทำงาน

อาสาสมัครเกษตรกร (อกม.)

คณะทำงานและเลขานุการ

มีหน้าที่ รับผิดชอบมาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบตำบล ให้ช่วยดำเนินการตรวจสอบพื้นที่จริงพร้อมวัดพิกัดที่ตั้งแปลง สำหรับกรุงเทพมหานครสามารถใช้บุคคลเหล่านี้ในการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานได้ด้วย:สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน/ตำบล คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล ทั้งนี้บุคคลดังกล่าวจะต้องอยู่ในวาระการดำรงตำแหน่ง

2) วิธีการตรวจสอบ

(1) การตรวจสอบเอกสาร

ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการขอขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงทะเบียน เช่น เอกสารแสดงตน เอกสารแสดงสิทธิในที่ดินของเกษตรกร การตรวจสอบเอกสารนอกจากการตรวจความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารสิทธิในที่ดินที่มาขึ้นทะเบียนแล้วต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ของจำนวนพื้นที่ที่ทำการเกษตรที่เคยแจ้งขึ้นทะเบียนไว้

กรณีพื้นที่เช่า (ขึ้นทะเบียนได้เฉพาะพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิเท่านั้น) ตรวจสอบสัญญาเช่า กรณีเช่าไม่มีสัญญา เกษตรกรผู้เช่าต้องระบุชื่อ-สกุลและเลขที่บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ให้เช่า ถ้าไม่สามารถหาชื่อ-สกุลและเลขที่บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ให้เช่าได้ ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน/ตำบล คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล รับรองการเช่าได้ ทั้งนี้ บุคคลดังกล่าวจะต้องอยู่ในวาระการดำรงตำแหน่ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบความมืออยู่จริงและสิทธิการเช่าที่ดินดังกล่าวได้ รวมถึงตรวจสอบความซ้ำซ้อนว่าเจ้าของที่ดินได้มีการนำเอกสารสิทธิของตนมาแจ้งขึ้นทะเบียนไว้หรือไม่

(2) ระบบโปรแกรมตรวจสอบความถูกต้อง

ใช้ข้อมูลสารสนเทศเปรียบเทียบกับฐานทะเบียนเดิม ตรวจสอบกับประวัติการปลูกที่เคยขึ้นทะเบียนไว้กับฐานข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร ฐานข้อมูลการถือครองที่ดิน ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของเอกสารสิทธิที่มาขอขึ้นทะเบียน และตรวจสอบกับข้อมูลในแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม (ถ้ามี)

(3) การตรวจสอบทางสังคม โดยการปิดประกาศรายชื่อผู้มาแจ้งขอปรับปรุงทะเบียน

เมื่อระบบโปรแกรมตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ให้จัดพิมพ์ข้อมูลของเกษตรกรไปติดประกาศในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อการยืนยันหรือคัดค้าน เป็นเวลา 3 วัน

(4) การตรวจสอบพื้นที่จริง

ในกรณีเกษตรกรรายใหม่ หรือรายเดิมแต่มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ หรือเป็นเกษตรกรรายเดิมพื้นที่เดิม แต่ถูกคัดค้านภายหลังการปิดประกาศ ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบตำบลหรือคณะทำงานตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ระดับหมู่บ้าน ทำการตรวจสอบพื้นที่จริงทั้งหมดพร้อมวัดพิกัดที่ตั้งแปลง ทุกแปลงที่มาขอแจ้งขึ้นทะเบียน หากพบมีการตั้งบ้าน หรือสระน้ำในแปลงนั้นให้หักพื้นที่ออก

2.4.3 การพิมพ์ข้อมูลลงในสมุดทะเบียนเกษตรกร

สำหรับพื้นที่ที่กำหนดให้มีการตรวจสอบ เมื่อคิดประกาศ/ตรวจสอบพื้นที่จริงและบันทึกผลลงในระบบว่า “ผ่าน” แล้ว จะสามารถจัดพิมพ์ข้อมูลลงในสมุดทะเบียนเกษตรกรได้ ส่วนพื้นที่ที่ไม่กำหนดให้มีการตรวจสอบ สามารถพิมพ์ข้อมูลลงในสมุดทะเบียนเกษตรกรได้เลย โดยเกษตรกรต้องนำสมุดทะเบียนเกษตรกรที่ตนเองมีอยู่มาติดต่อขอปรับปรุงทะเบียนที่สำนักงานเกษตรอำเภอ

2.4.4 การตรวจติดตาม เยี่ยมเยียนถ่ายทอดความรู้

เกษตรกรที่ผ่านการรับรองการขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงสมุดทะเบียนแล้ว ให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สุ่มออกตรวจติดตามในภายหลัง พร้อมกับให้คำแนะนำความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตามความเหมาะสม

กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ได้จัดทำรายงานสรุปข้อมูลจากฐานทะเบียนเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 7 ด้าน ได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานครัวเรือน ครัวเรือนเกษตรกร จำนวน 60,730 ครัวเรือน (ตามทะเบียนบ้าน)

1.1 ข้อมูลจำนวนหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามช่วงอายุ

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลจำนวนหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
65 ปีขึ้นไป	10,930	18.00
56 - 65 ปี	13,211	21.75
46 - 55 ปี	18,664	30.73
36 - 45 ปี	13,848	22.80
26 - 35 ปี	3,782	6.23
18 - 25 ปี	295	0.49
รวม	60,730	100.00

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

1.2 สมาชิกในครัวเรือน 121,414 คน โดยเฉลี่ย 1 ครัวเรือน จะมีสมาชิก 2.00 คน

1.3 ข้อมูลลักษณะการประกอบอาชีพการเกษตร

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลลักษณะการประกอบอาชีพการเกษตร

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	57,327	94.40
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	3,403	5.60

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

2.ข้อมูลการเป็นสมาชิกองค์กร

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลการเป็นสมาชิกองค์กร

สมาชิกองค์กร	ครัวเรือน
ธ.ก.ส.	39,968
สหกรณ์ภาคการเกษตร	9,146
กลุ่มเกษตรกร	3,697
อื่นๆ	81,161

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

3. ข้อมูลการถือครองที่ดินทำการเกษตร

ตารางที่ 2.4 พื้นที่ถือครอง

ครัวเรือน	พื้นที่ถือครอง (ไร่)	พื้นที่ถือครองเฉลี่ย (ไร่/ครัวเรือน)
52,249	788,064.30	14.52

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

ตารางที่ 2.5 ข้อมูลลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	50,647	757,668.74
เช่า	329	2,624.91
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	3,298	27,770.65
รวม **	52,249	788,064.30

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

ตารางที่ 2.6 ข้อมูลประเภทการเช่า

ประเภทการเช่า (ครัวเรือน)			
รวม	เช่ามีสัญญา	เช่าไม่มีสัญญา	ไม่ระบุ
329	14	100	218

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

ตารางที่ 2.7 ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

รวม	ประเภทเอกสารสิทธิ์			
	โฉนด/น.ส. ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์ อื่นๆ
50,647	27,816	15,641	3,561	14,107

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

4. ข้อมูลการประกอบกิจกรรมการเกษตร
 ตารางที่ 2.8 ข้อมูลปริมาณการปลูกข้าวนาปี

ที่	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	เมืองมุกดาหาร	14,244	158,348.60	158,267.25
2	นิคมคำสร้อย	5,272	53,511.89	53,505.64
3	ดอนตาล	7,241	81,238.78	81,216.25
4	ดงหลวง	5,851	54,218.14	54,218.52
5	คำชะอี	7,321	74,940.04	74,893.78
6	หว้านใหญ่	2,759	26,609.84	26,605.52
7	หนองสูง	3,483	34,166.87	34,157.37
	รวม	45,977	483,034.16	482,864.33

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

ตารางที่ 2.9 ข้อมูลปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง

ที่	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	เมืองมุกดาหาร	2,602	22,927.18	22,916.93
2	นิคมคำสร้อย	564	4,310.25	4,308.25
3	ดอนตาล	422	3,729.43	3,729.43
4	ดงหลวง	2,122	31,299.03	31,291.80
5	คำชะอี	630	5,317.00	5,317.00
6	หว้านใหญ่	115	515.35	515.35
7	หนองสูง	143	660.40	660.40
	รวม	6,593	68,758.63	68,739.15

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

ตารางที่ 2.10 ข้อมูลปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน

ที่	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	เมืองมุกดาหาร	77	693.71	693.71
2	นิคมคำสร้อย	53	507.20	507.20
3	ดอนตาล	120	1,452.56	1,452.31
4	ดงหลวง	143	1,631.25	1,631.25
5	คำชะอี	10	125.84	125.59
6	ห้วยน้ำใหญ่	5	32.75	32.75
7	หนองสูง	46	443.43	443.43
	รวม	453	4,886.74	4,886.24

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

ตารางที่ 2.11 ข้อมูลปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมัน

ที่	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	เมืองมุกดาหาร	40	234.50	229.50
2	นิคมคำสร้อย	23	203.75	190.75
3	ดอนตาล	65	400.74	375.74
4	ดงหลวง	170	1,001.83	819.50
5	คำชะอี	12	50.00	44.00
6	ห้วยน้ำใหญ่	1	7.00	0.00
7	หนองสูง	46	252.14	242.14
	รวม	357	2,149.96	1,901.63

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

ตารางที่ 2.12 ข้อมูลปริมาณการปลูกยางพารา

ที่	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	เมืองมุกดาหาร	3,193	28,819.90	26,017.50
2	นิคมคำสร้อย	2,788	33,029.28	30,697.82
3	คอนตาล	1,962	20,416.99	18,423.30
4	ดงหลวง	5,264	53,671.67	28,726.98
5	คำชะอี	1,110	11,240.43	9,578.87
6	ห้วยน้ำใหญ่	283	2,607.22	1,998.05
7	หนองสูง	956	6,375.75	3,992.91
	รวม	15,486	156,161.23	119,435.42

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

5. ข้อมูลรายได้ หนี้สินของครัวเรือน

ตารางที่ 2.13 ข้อมูลรายได้ ของครัวเรือน

รายได้ครัวเรือน*	ครัวเรือน	เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)
เกษตรกรที่มีรายได้ในภาคการเกษตร	56,464	73,595.23
เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	56,768	59,689.10

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

ตารางที่ 2.14 ช่วงรายได้ในภาคการเกษตร

ช่วงรายได้ (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 60,000 บาท	35,450	62.78
60,000 - 119,999 บาท	12,327	21.83
120,000 - 179,999 บาท	4,036	7.15
180,000 - 499,999 บาท	4,103	7.27
500,000 - 999,999	433	0.77
ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	115	0.20
รวม	56,464	100.00

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

ตารางที่ 2.15 ช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร

ช่วงหนี้สิน (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 60,000 บาท	43,787	77.13
60,000 - 119,999 บาท	5,594	9.85
120,000 - 179,999 บาท	2,272	4.00
180,000 - 499,999 บาท	4,066	7.16
500,000 - 999,999	860	1.51
ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	189	0.33
รวม	56,768	100.00

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Farmer Map Report) สืบค้น วันที่ 6 กรกฎาคม 2559

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สามารถนำมากำหนดประเด็นในการวิจัยการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดมุกดาหาร ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ในด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

และการสนทนากลุ่มระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรระดับอำเภอ เกี่ยวกับแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

3. บริบทของจังหวัดมุกดาหาร

สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร (2557) ได้รายงานถึงบริบทต่างๆ ของจังหวัดมุกดาหารไว้ดังนี้

3.1 ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดมุกดาหาร

3.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่ทั้งหมด 4,407 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,712,400 ไร่ อยู่ห่างกรุงเทพมหานคร 642 กิโลเมตร มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศ ความยาวประมาณ 72 กิโลเมตร โดยตั้งอยู่ตรงข้ามเมืองของ สปป.ลาว ดังนี้

อำเภอเมืองมุกดาหาร ตรงข้ามเมือง ไกสอนพนมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต

อำเภอห้วยใหญ่ ตรงข้ามเมือง ไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต

อำเภอดอนตาล ตรงข้ามเมือง ไชยภูทอง แขวงสะหวันนะเขต

โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอนาแก อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม และอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ และอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอเขาวง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงอาณาเขตจังหวัดมุกดาหาร

3.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ทิศเหนือและทิศใต้ของจังหวัดเป็นที่ราบสูง ทิศตะวันตกมีเทือกเขาภูพาน มีลักษณะเป็นป่าไม้บางแห่งเป็นป่าทึบ ส่วนทิศตะวันออกเป็นที่ราบสลับป่าไม้และมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีความยาวประมาณ 72 กิโลเมตร มีพื้นที่ราบร้อยละ 20 ของพื้นที่จังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 953,300 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.15 ของพื้นที่จังหวัด

3.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

มรสุมตะวันตกเฉียงใต้

มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม โดยมีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกใต้บริเวณมหาสมุทรอินเดีย มรสุมนี้จะนำมวลอากาศชื้นจากมหาสมุทรอินเดีย มาสู่ประเทศไทยทำให้มีเมฆมากและฝนตกชุกทั่วไป

มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

หลังจากหมดอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้แล้วประมาณกลางเดือนตุลาคมจะมีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกเหนือแถบประเทศมองโกเลียและจีน จึงพัดพาเอามวลอากาศเย็นและแห้งเข้ามาทำให้ท้องฟ้าโปร่ง อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป

หมายเหตุ : การเริ่มต้นและสิ้นสุดมรสุมทั้งสองชนิดอาจผันแปรไปจากปกติได้ในแต่ละปีสภาพภูมิอากาศทั่วไปแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน	ระหว่างกลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึง กลางเดือนพฤษภาคม
ฤดูฝน	ระหว่างกลางเดือนพฤษภาคม ถึง กลางเดือนตุลาคม
ฤดูหนาว	ระหว่างกลางเดือนตุลาคม ถึง กลางเดือนกุมภาพันธ์

3.2 ข้อมูลการปกครอง / ประชากร

3.2.1 เขตการปกครอง

จังหวัดมุกดาหารแบ่งเขตการปกครองเป็น 7 อำเภอ 52 ตำบล 526 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 23 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 30 แห่ง แยกตามรายอำเภอได้ ดังนี้

ตารางที่ 2.16 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาล เมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	ระยะทาง (กม.)
เมือง	1,235	12	149	1	1	10	2	0
นิคมคำสร้อย	377	7	79	-	-	2	6	28
ห้วยใหญ่	85	5	43	-	-	2	2	35
ดอนตาล	511	7	63	-	-	3	5	33
คำชะอี	713	9	88	-	-	1	9	35
หนองสูง	410	6	44	-	-	3	2	50
ดงหลวง	1,076	6	60	-	-	3	3	56
รวม	4,407	52	526	1	1	24	29	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดมุกดาหาร (2557,น.2)

3.2.1 ประชากร

จำนวนประชากรของจังหวัดทั้งสิ้น จำนวน 346,016 คน แยกเป็น เพศชาย จำนวน 173,449 คน เพศหญิง จำนวน 172,567 คน จำนวนครัวเรือน 104,721 ครัวเรือน

ประกอบด้วยชนพื้นเมือง 8 เผ่า ได้แก่ ผู้ไท ไทยย้อ ไทยข่า ไทยโซ่ ไทยกะเลิง ไทยแสก ไทยกุลา และไทยอีสาน ดังนี้

ตารางที่ 2.17 แสดงจำนวนประชากร

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนบ้าน (หลัง)
		ชาย	หญิง	รวม	
1 เมือง	1,235	66,607	66,237	132,844	43,979
2 คำชะอี	713	23,684	23,806	47,490	13,748
3 นิคมคำสร้อย	377	21,981	21,907	38,994	12,326
4 คอนตาล	511	21,921	21,688	43,609	12,000
5 ห้วยน้ำใหญ่	85	9,595	9,578	19,173	5,399
6 หนองสูง	410	10,362	10,433	20,795	6,376
7 ดงหลวง	1,076	19,299	18,918	38,217	10,893
รวม	4,807	173,449	172,567	346,016	104,721

ที่มา : สำนักทะเบียนจังหวัดมุกดาหาร ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2557

3.3 การประกอบอาชีพและรายได้

จังหวัดมุกดาหารมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 104,721 ครัวเรือน และมีครัวเรือนที่อยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 59,052 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.25 ของครัวเรือนทั้งจังหวัด มีครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ต่ำกว่า 23,000 บาท มีจำนวน 579 ครัวเรือน จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมดและจำแนกการประกอบอาชีพได้ ดังนี้

อาชีพทำนา	จำนวน 49,653	ครัวเรือน
อาชีพทำไร่	จำนวน 2,352	ครัวเรือน
อาชีพทำสวน	จำนวน 775	ครัวเรือน
อาชีพรับจ้าง	จำนวน 5,765	ครัวเรือน
อาชีพรับราชการ	จำนวน 2,675	ครัวเรือน
อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ	จำนวน 215	ครัวเรือน
อาชีพพนักงานบริษัท	จำนวน 210	ครัวเรือน
อาชีพธุรกิจส่วนตัว	จำนวน 580	ครัวเรือน

3.4 ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

การจำแนกประเภทพื้นที่ดินของจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย 7 อำเภอ 52 ตำบล 526 หมู่บ้าน มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 2,712,394 ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

1) พื้นที่สาธารณะ	22,999	ไร่
2) พื้นที่ราชพัสดุ	10,701	ไร่
3) พื้นที่ สปก.	497,437	ไร่
4) พื้นที่อุทยานแห่งชาติ/ป่าสงวนฯ	1,186,689	ไร่
5) พื้นที่เขตนิคมสหกรณ์	216,977	ไร่
6) พื้นที่นิคมสร้างตนเอง	188,750	ไร่
7) พื้นที่เอกสารสิทธิ์	743,155	ไร่

3.5 ภาคการเกษตร

โครงสร้างภาคการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหาร ส่วนใหญ่ขึ้นกับสาขาเกษตร โดยมีประชากรประกอบอาชีพด้านการเกษตร 61,000ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 84.83 ของครัวเรือนทั้งจังหวัด (71,905;ข้อมูล จปฐ.ปี 2557) มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อย โรงงาน และมันสำปะหลัง ด้านปศุสัตว์ มีสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ คือ โคและสุกร ส่วนด้านการประมงส่วนใหญ่จะเป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ได้แก่ ปลานิลในกระชัง ซึ่งอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติในการเพาะเลี้ยง จังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่ทำการเกษตร 1,088,755 ไร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และพืชไร่ พืชสวนอื่นๆ เช่น ปาล์มน้ำมัน มะขาม มะม่วง และพืชผักต่างๆ

การผลิตสาขาเกษตรกรรม ในปี 2558 เมื่อพิจารณาจากผลผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง พบว่ามีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้าวนาปี ปี 2558 จังหวัดมุกดาหารมีพื้นที่ปลูกข้าวนาปี จำนวน 520,618 ไร่ ผลผลิตข้าวได้ทั้งสิ้น 238,490 ตัน มูลค่าผลผลิตข้าวนาปีเฉลี่ยทั้งปี จำนวน 2,862 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 12.13 เป็นผลมาจากราคาข้าวเฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ที่ราคาเฉลี่ยตันละ 12,000 บาท ทำให้ไม่สามารถดึงให้มูลค่าผลผลิตข้าวนาปีให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นได้

ยางพารา จังหวัดมุกดาหารมีพื้นที่ปลูกยางพารารวม 235,861.25ไร่ มูลค่าการผลิตยางพาราทั้งปีมีจำนวน 1,321.34 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 34.21 เป็นผลมาจากสต็อกยางจีนยังอยู่ในระดับสูงและภาคการผลิตของจีนลดลง ทำให้ปริมาณความต้องการซื้อขายในระยะ

สิ้นชะลอตัว ประกอบกับผลผลิตยางพาราลดลงจากปีที่ผ่านมา ทำให้ปริมาณผลผลิตยางพาราปีนี้จำนวน 31,964.62 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 23.90 ส่วนราคาผลผลิตยางพาราเฉลี่ยทั้งปีตันละ 24,898 บาท ปรับตัวลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 48.59 โดยจังหวัดมุกดาหารมีพื้นที่ปลูกยางพาราที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอดงหลวง อำเภอนิคมน้ำอ้อย อำเภอเมืองมุกดาหาร และอำเภอดอนตาล

มันสำปะหลัง ปริมาณผลผลิต ปี 2558 มีจำนวน 419,099.67 ตัน จากพื้นที่ปลูกทั้งจังหวัด จำนวน 120,443.25 ไร่ ลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 25.95 ส่วนด้านราคามันสำปะหลังยังคงหดตัว ส่งผลให้ราคามันสำปะหลังทั้งปีเฉลี่ยตันละ 2,230 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 0.89 ทำให้มูลค่าผลผลิตมันสำปะหลังทั้งปี จำนวน 934.59 ล้านบาท หดตัวจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 11.19 เนื่องจากพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่เคยปลูกแซมยางพาราลดลงเพราะยางพาราโตขึ้น ส่งผลให้พื้นที่ปลูกลดลงและปริมาณผลผลิตลดลงตาม แม้ผลผลิตเฉลี่ยจะอยู่เกณฑ์ดีก็ตาม

อ้อย พื้นที่เพาะปลูกอ้อย ในปี 2558 จำนวน 110,018 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 2.49 เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนลดพื้นที่เพาะปลูกหันไปปลูกยางพารา จากแรงจูงใจด้านราคา ส่วนปริมาณผลผลิตในปีนี้มีจำนวน 975,371 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาคิดเป็นร้อยละ 2.45 ขณะที่ราคาอ้อยเฉลี่ยทั้งปีปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยราคาอ้อยเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ตันละ 990 บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 6.45 ส่งผลให้มูลค่าผลผลิตอ้อยทั้งปี จำนวน 965.62 ล้านบาท

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของจังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยได้รวบรวมผลการวิจัยต่างๆ มีผลการวิจัย ดังนี้

4.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

4.1.1 เพศ

กิตติยา นวลหิน (2556, น.86) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ในอำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในอำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรธานี กว่าครึ่งเป็นเพศชาย สอดคล้องกับ ภาณี กฤษณาเรืองศรี (2555, น.69) ศึกษาความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ นฤมล พุกพิกุล (2557, น.92) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

ในตำบลโคกสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรตำบลโคกสว่าง อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ตั้งแต่เดือนมีนาคม-กรกฎาคม 2556 เกษตรกรมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง

4.1.2 อายุ

กิตติยา นวลหิน (2556,น.86) พบว่า เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในอำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ มีอายุเฉลี่ย 51.31 ปี สอดคล้องกับ ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.69) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 50 ปี เช่นเดียวกับ การศึกษาของ นฤมล พุกพิกุล (2557,น.92) พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรตำบลโคกสว่าง อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี มีอายุเฉลี่ย 55.37 ปี

4.1.3 ระดับการศึกษา

กิตติยา นวลหิน (2556,น.86) พบว่า เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในอำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ เกือบสองในสามจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา สอดคล้องกับ ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.69) พบว่า เกือบครึ่งหนึ่งจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เช่นเดียวกับ การศึกษาของ นฤมล พุกพิกุล (2557,น.92) พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรตำบลโคกสว่าง อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

4.1.4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

กิตติยา นวลหิน (2556,น.46) พบว่า เกษตรกรเกือบสองในสาม (ร้อยละ 63.0) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 1-3 โดยเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.17 คน

4.1.5 จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน

นฤมล พุกพิกุล (2556,น.52) พบว่า เกษตรกรกว่าครึ่ง (ร้อยละ 61.2) มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2 คน แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.67 คน เช่นเดียวกับ สุภาวดี พรหมมา (2554,น.44) ศึกษา ความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมืองจังหวัดอ่างทอง พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2 คน และเฉลี่ย 2.42 คน

4.1.6 การประกอบอาชีพของครัวเรือน

วนิดา สายรัตน์ (2555,น.59) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นต่อศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชนของผู้นำ เกษตรกร ตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้นำเกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) มีอาชีพในภาคการเกษตร และพบว่าผู้นำเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99.04) ประกอบอาชีพทำนา ซึ่งสอดคล้องกับ ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.42) พบว่า การประกอบอาชีพ

ของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก รองลงมา คือ ได้รับเงินเดือนประจำ และรับจ้างทั่วไป เช่นเดียวกับ นฤมล พุกพิบูล (2556,น.53) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.9) ไม่มีการประกอบอาชีพอื่นนอกจากประกอบอาชีพเกษตรกร

4.1.7 รายได้ของครัวเรือน

ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.42) พบว่า รายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปีของเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากภาคการเกษตร เฉลี่ย 216,709 บาท/ปี ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 53,935 บาท/ปี ซึ่งสอดคล้องกับสุภาวดี พรหมมา (2554,น.46) พบว่ารายได้ในครัวเรือนในรอบปี เกษตรกรมีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 238,478 บาท/ปี ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 76,205 บาท/ปี

4.1.8 พื้นที่ทำการเกษตร

กิตติยา นวลหิน (2556,น.46) พบว่า เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 32.7) มีพื้นที่ถือครองด้านการเกษตรระหว่าง 10-20 ไร่ เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองด้านการเกษตรเฉลี่ย 21.97 ไร่ สอดคล้องกับ นฤมล พุกพิบูล (2556,น.53) พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 43.7) มีพื้นที่ในการทำการเกษตรระหว่าง 11-30 ไร่

4.1.9 การใช้พื้นที่ทำการเกษตร

ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.44) พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 292 ราย มีการใช้พื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 1 กิจกรรม โดยกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 88.00) มีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุด

4.1.10 ประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตร

นฤมล พุกพิบูล (2556,น.53) พบว่า เกษตรกรมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 70.5) ถือครองพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง สอดคล้องกับ ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.44) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 89.75) มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของครัวเรือน เช่นเดียวกับ กิตติยา นวลหิน (2556,น.46) พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.8) มีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของครัวเรือน

4.1.11 สถานที่ทำการเกษตร

ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.44) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด มีพื้นที่ทำการเกษตรในอำเภอตามภูมิลำเนา

4.1.12 การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร

กิตติยา นวลหิน (2556,น.86) พบว่า เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ เกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกองค์กร โดยเฉพาะเป็นกลุ่ม

ลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและสมาชิกสหกรณ์การเกษตร สอดคล้องกับ ภาวณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.69) พบว่า เกือบทั้งหมดเป็นกลุ่มลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์ เช่นเดียวกับ การศึกษาของ นฤมล พุกพิบูล (2557,น.92) พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมขึ้น ทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรตำบลโคกสว่าง อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัด สระบุรี เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรทางการเกษตรซึ่งเกษตรกรร้อยละ 69.9 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้ำ ษกส

4.1.13 ตำแหน่งทางสังคม

วนิดา สายรัตน์ (2555,น.55) พบว่า ผู้นำเกษตรกรมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 75.20) มีการดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำทางการเกษตร โดยมีผู้นำเกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 43.27) ที่ ไม่มีการดำรงตำแหน่งทางสังคมเลย มีผู้นำเกษตรกรมากกว่าครึ่ง(ร้อยละ 55.80) เป็นผู้ดำรง ตำแหน่งผู้นำทางสังคม โดยที่ผู้นำเกษตรกรที่เป็นผู้นำทางสังคมนั้น เกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 27.89) ไม่ได้ดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเกษตรเลย และพบว่ามีผู้นำเกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 29.81) ที่ดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเกษตร ร่วมกับตำแหน่งผู้นำตำแหน่งทางสังคม โดยเกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.11) มีการดำรงตำแหน่งร่วมกันตั้งแต่ 2 ตำแหน่งขึ้นไป สอดคล้องกับ ภาวณี กฤษฎา เรืองศรี (2555,น.45) พบว่า สถานภาพทางสังคม เกษตรกรร้อยละ 44 ไม่มีตำแหน่งใดๆ ทางสังคม รองลงมา มีสถานภาพทางสังคมเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และสถานภาพทางสังคมด้าน อื่นๆ เช่น อสม. อปปร. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อบต./เทศบาล และกำนัน เป็นต้น แตกต่าง จาก กิตติยา นวลหิน (2556,น.42) พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.7) มีตำแหน่งทางสังคม โดยมีเกษตรกรที่มีตำแหน่งต่างๆ ทางสังคม ดังนี้ ร้อยละ 27.8 มีตำแหน่งทางสังคมเป็น คณะกรรมการหมู่บ้าน

4.1.14 แหล่งที่มาของการรับข้อมูลข่าวสาร

วนิดา สายรัตน์ (2555,น.60) พบว่า ผู้นำเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.08) ทราบ หรือเคยได้ยินข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชนมาก่อน โดยมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 70.20) มีช่องทางในการรับทราบข้อมูลศูนย์ฯ จากเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่รู้จัก ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี เนรมิต และคณะ (2551,น.59) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการจัดทำ บัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในเขตอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ในด้านการเปิดรับสื่อ ประชาสัมพันธ์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือนส่วนใหญ่เกษตรกรจะได้รับ ความรู้และแนวทางปฏิบัติ การจัดทำบัญชีจากเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งเป็นสื่อบุคคล มากที่สุด รองลงมาคือสื่อมวลชน (โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์) และสื่อแผ่นพับ ใบปลิว

เช่นเดียวกับ ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.46) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.50) รับผิดชอบต่อวารสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือเกษตรตำบล

4.1.15 ข้อมูลด้านประสบการณ์และการได้รับประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกร

กิติยา นวลหิน (2556,น.42) พบว่า เกษตรกรสามในสี่ (ร้อยละ 87.7) เคยเข้าร่วมโครงการของทางรัฐบาล สอดคล้องกับ ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.47) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.00) เข้าร่วมโครงการตามนโยบายรัฐบาล (เช่น ประกันรายได้ โครงการรับจำนำ)

4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.51) พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรในระดับมาก และเห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ สอดคล้องกับ นฤมล พุกพิกุล (2556,น.93) พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยในการดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในภาพรวมระดับมาก โดยมีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุดในระดับขั้นตอนการดำเนินการและเห็นด้วยในระดับมาก ใน 3 ประเด็น ได้แก่ หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ระยะเวลาการดำเนินงาน และ วิธีการและเอกสารที่ใช้ ตามลำดับ

4.3 ปัญหา ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

นฤมล พุกพิกุล (2556,น.95) พบว่า

1) ปัญหา

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร โดยมีปัญหามากที่สุดในประเด็นแบบคำร้องขอขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร และมีปัญหาน้อยที่สุดในประเด็นความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

2) ข้อเสนอแนะ

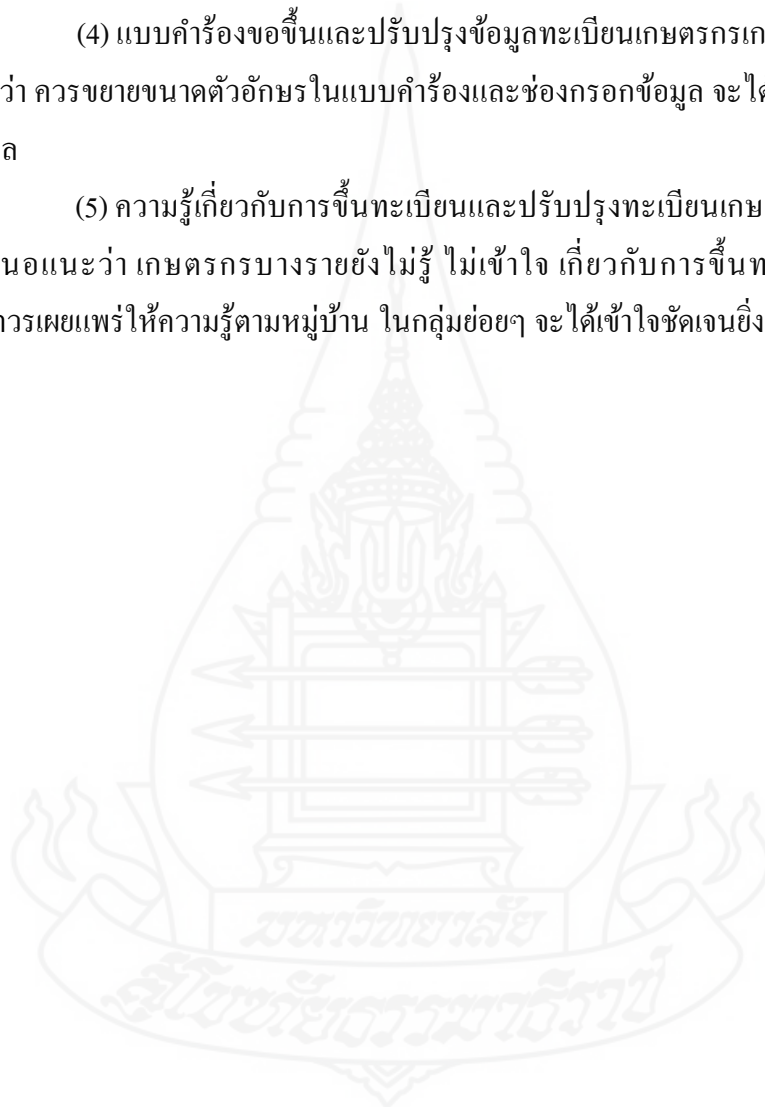
(1) การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรเกษตรกรร้อยละ 14.7 เสนอแนะว่า เกษตรกรน่าจะได้รับการประโยชน์/สิทธิพิเศษ อื่นๆ เพิ่มมากขึ้นจากการขึ้น/ปรับปรุงทะเบียนฯ และเกษตรกร ร้อยละ 8.7 เสนอแนะว่า ควรใช้การขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นฐานข้อมูลอื่น เช่น การขึ้นทะเบียนปลูกพืชเศรษฐกิจจะได้มาขึ้น/ปรับปรุงทะเบียนฯ ครั้งเดียว

(2) การประชาสัมพันธ์ เกษตรกร ร้อยละ 6.0 เสนอแนะว่า ควรใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์ที่แพร่หลาย เช่น สื่อโทรทัศน์ และเกษตรกร ร้อยละ 8.7 เสนอแนะว่า ควรเพิ่มความถี่และปริมาณของสื่อที่ใช้

(3) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เกษตรกร ร้อยละ 10.9 เสนอแนะว่า ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้มารับขึ้นทะเบียนฯ เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

(4) แบบคำร้องขอขึ้นและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเกษตรกร ร้อยละ 16.9 เสนอแนะว่า ควรขยายขนาดตัวอักษรในแบบคำร้องและช่องกรอกข้อมูล จะได้ง่ายต่อการอ่านและกรอกข้อมูล

(5) ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรเกษตรกร ร้อยละ 4.9 เสนอแนะว่า เกษตรกรบางรายยังไม่รู้ ไม่เข้าใจ เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนฯ ที่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่ควรเผยแพร่ให้ความรู้ตามหมู่บ้าน ในกลุ่มย่อยๆ จะได้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดมุกดาหาร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยกำหนดประชากร สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตรในการจัดทำทะเบียนเกษตรกรจำแนกกิจกรรมการเกษตรรายแปลง ปี 2558 รวมจำนวน 60,801 ราย ในพื้นที่ 7 อำเภอ 52 ตำบล และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรระดับอำเภอ ๆ ละ 1 คน รวม 7 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกจากประชากร 60,801 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 8 % จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

กำหนดให้

n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด
e	=	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง การสุ่มอยู่ที่ระดับ 0.08

แทนค่า

N	=	60,801
e	=	0.08
n	=	$\frac{60,801}{1 + (60,801)(0.08)^2}$

$$n = 155.85$$

$$n = 156$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 156 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.26 ของประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.1 แสดงรายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

ที่	อำเภอ	จำนวนประชากร (ราย)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
1	เมืองมุกดาหาร	17,596	45
2	นิคมคำสร้อย	7,660	20
3	คำชะอี	9,814	25
4	คอนตาล	9,100	23
5	ดงหลวง	8,766	23
6	ห้วยน้ำใหญ่	3,478	9
7	หนองสูง	4,387	11
รวม	7 อำเภอ	60,801	156

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2558

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากจากรายชื่อของเกษตรกรที่เข้าร่วมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ให้ครบจำนวนตัวอย่าง 156 ราย ซึ่งแยกเป็นรายตำบลได้ ดังนี้

$$n_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

เมื่อ N = ประชากรทั้งหมด

N_i = กลุ่มประชากรของแต่ละอำเภอ

n = กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูล

n_i = ตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างที่จะจัดเก็บข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย คำถาม 2 ลักษณะ คือ คำถามแบบปลายปิดและคำถามปลายเปิด ที่เป็นคำถามกำหนดให้เลือกตอบ โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ แบบพบกันโดยตรง ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

2.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ สมาชิกในครอบครัว อาชีพ การประกอบการเกษตร พื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด การถือครองที่ดิน รายได้ของครัวเรือน การเป็นสมาชิกองค์การด้านการเกษตร การรับทราบข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ประโยชน์ที่ได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

2.1.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร เป็นการศึกษาว่าเกษตรกรว่ามีความเห็น ว่าหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับรับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มีความเหมาะสมในระดับใด โดยกำหนดระดับความเหมาะสม เป็น 5 ระดับ

เหมาะสมมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
เหมาะสมมาก	มีค่าเท่ากับ	4
เหมาะสมปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
เหมาะสมน้อย	มีค่าเท่ากับ	2
เหมาะสมน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

2.1.3 ตอนที่ 3 ข้อมูลปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุง

ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร เป็นการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปัญหาอุปสรรคที่เกษตรกรพบ ความต้องการของเกษตรกร และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงาน

2.1.4 ตอนที่ 4 ข้อมูลแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร เป็นการศึกษาความต้องการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดมุกดาหารในการนำข้อมูลที่ได้จากระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้ในการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ และเพื่อให้ภาครัฐสามารถนำข้อมูลที่ได้ออกไปใช้ในการวางแผนนโยบายและแนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านต่างๆ

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือและปรับปรุงเครื่องมือ

2.2.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ทำ เพื่อศึกษาแนวคิดความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผลงานวิจัยต่างๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2.2 กำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถาม ให้สอดคล้องกับแนวคิดในการวิจัย

2.2.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำเครื่องมือดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไข ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ครอบคลุมขอบเขตการวิจัยมากที่สุด นำเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์และตรงตามเนื้อหา

2.3.2 การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกันซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 20 ราย จากนั้นจึงนำผลที่ได้ไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ได้ค่า Cronbach's alpha เท่ากับ 0.879 ดังแสดงรายละเอียดในภาคผนวก ข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การสัมภาษณ์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือในการนัดหมายเกษตรกรตามแผนการดำเนินงานและสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์

3.1.2 ซึ่แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ว่าเป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนางานด้านการเกษตรเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานและให้บริการแก่ผู้รับบริการ รวมถึงนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดแนวทางช่วยเหลือเกษตรกร

3.1.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มตามที่ได้มีการนัดหมายไว้จนครบทุก

3.1.4 ทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยทำการทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ว่ากรอกข้อมูลให้ครบทุกข้อและได้แบบสัมภาษณ์ครบตามจำนวนที่ต้องการ

3.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรระดับอำเภอๆ ละ 1 คน รวม 7 คน เพื่อทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ตามประเด็นที่กำหนดไว้ ดังนี้

3.2.1 เป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานด้านต่างๆ

3.2.2 เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนโครงการ/กิจกรรม การส่งเสริมการเกษตรในมิติต่างๆ ได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงานในปัจจุบัน

3.2.3 เป็นฐานข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสัมภาษณ์ครบตามจำนวนที่กำหนด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติ ดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการนำผลของค่าสถิติที่ได้ให้นำมาสรุปและอภิปรายผลโดยตรงจากค่าที่ได้

4.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร

แบ่งออกเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

ช่วงคะแนน	=	$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$	
	=	$\frac{5 - 1}{5}$	
	=	0.80	
ดังนั้น	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.80	หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด
	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81 - 2.60	หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อย
	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61 - 3.40	หมายถึง ระดับความเหมาะสมปานกลาง
	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41 - 4.20	หมายถึง ระดับความเหมาะสมมาก
	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.21 - 5.00	หมายถึง ระดับความเหมาะสมมากที่สุด

4.3 ตอนที่ 3 ข้อมูลปัญหา ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.4 ตอนที่ 4 ข้อมูลแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรระดับอำเภอ เพื่อศึกษาความต้องการในการนำข้อมูลที่ได้จากระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ และเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลให้พร้อมสำหรับการนำไปใช้ในการวางแผนนโยบายและแนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านต่างๆ ของภาครัฐ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ และเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 156 ราย และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรระดับอำเภอ จำนวน 7 คนซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร

ตอนที่ 3 ข้อมูลปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

ตอนที่ 4 ข้อมูลแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกร 4 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา

1.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ สมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานภาคเกษตร การประกอบอาชีพ รายได้ของครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร การใช้พื้นที่ทำการเกษตร ประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตร และสถานที่ทำการเกษตร

1.3 ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกร ได้แก่ สถานภาพทางสังคม สมาชิกองค์กรด้านการเกษตร และการรับทราบข้อมูลข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

1.4 ข้อมูลด้านประสบการณ์และการได้รับประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกร

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล เศรษฐกิจสังคมและประสบการณ์การขึ้นทะเบียน
เกษตรกรสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

n = 156

ข้อมูลด้านพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	Min	Max	Mean	S.D.
เพศ						
ชาย	85	54.5				
หญิง	71	45.5				
อายุ						
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30	4	2.6	24	91	54.00	13.321
31 - 40	15	9.6				
41 - 50	41	26.3				
51 - 60	52	33.3				
61 ปีขึ้นไป	44	28.2				
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้รับการศึกษา	4	2.6				
ประถมศึกษา	80	51.3				
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือ	29	18.6				
เทียบเท่า						
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	31	19.9				
อนุปริญญา/ปวส.	8	5.1				
ปริญญาตรี	4	2.6				
ปริญญาตรีขึ้นไป	0	0.0				

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า

เพศ กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.5) เป็นเพศชาย และร้อยละ 45.5 เป็นเพศหญิง

อายุ กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 33.3) อายุระหว่าง 51-60 ปี รองลงมาร้อยละ 28.2 ร้อยละ 26.3 และร้อยละ 9.6 มีอายุ 61 ปีขึ้นไป อายุระหว่าง 41-50 ปี และอายุระหว่าง 31-40 ปี ตามลำดับ มีเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 2.6) มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี โดยเกษตรกรที่มีอายุต่ำสุด 24 ปี อายุสูงสุด 91 ปี และมีอายุเฉลี่ย 54 ปี

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.3) จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 19.9 ร้อยละ 18.6 และร้อยละ 5.1 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า และ จบการศึกษานุปริญญา/ปวส. ตามลำดับ โดยมีเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.6) ไม่ได้รับการศึกษาและจบชั้นปริญญาตรี

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลจำนวนสมาชิกครัวเรือนและการประกอบอาชีพของเกษตรกร

n = 156						
ข้อมูลจำนวนสมาชิกครัวเรือนและการประกอบอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ	Min	Max	Mean	S.D.
อาชีพ						
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)			1	9	2.51	1.713
1-3	120	76.9				
4-6	31	19.9				
7-9	5	3.2				
จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน (คน)			1	7	2.08	1.218
1-3	138	88.5				
4-6	17	10.9				
7-9	1	0.6				
การประกอบอาชีพของครัวเรือน*						
ทำนา	154	32.7				
ทำสวน	86	18.3				
ทำไร่	80	17.0				
เลี้ยงสัตว์	76	16.1				
รับราชการ	5	1.1				
ค้าขาย	12	2.5				
รับจ้าง	58	12.3				

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.2 ข้อมูลจำนวนสมาชิกครัวเรือนและการประกอบอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 76.9) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน รองลงมาร้อยละ 19.9 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน โดยส่วนน้อย (ร้อยละ 3.2) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7-9 คน โดยต่ำสุดมี 1 คน สูงสุด 9 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2.51 คน

จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.5) มีจำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน 1-3 คน รองลงมาร้อยละ 10.9 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน โดยส่วนน้อย (ร้อยละ 0.6) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7-9 คน โดยต่ำสุดมี 1 คน สูงสุด 7 คน และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.08 คน

การประกอบอาชีพของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 32.7) ประกอบอาชีพทำนา รองลงมาร้อยละ 18.3 ประกอบอาชีพทำสวน ร้อยละ 17.0 ร้อยละ 16.1 ร้อยละ 12.3 ร้อยละ 2.5 และ ร้อยละ 1.3 ประกอบอาชีพ ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ รับจ้าง และค้าขาย ตามลำดับ โดยส่วนน้อย (ร้อยละ 1.1) ประกอบอาชีพรับราชการ

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลรายได้ของครัวเรือน

n = 156				
ข้อมูลรายได้ของครัวเรือน	Min	Max	Mean	S.D.
รวมรายได้ทั้งในและนอกภาค	12,800	945,937	127,240.88	113,038.199
การเกษตรของครัวเรือน (บาท/ปี)				
ในภาคการเกษตร	5,000	500,000	64,129.47	71,758.379
นอกภาคการเกษตร	1,500	913,000	63,865.90	94,394.707

จากตารางที่ 4.3 ข้อมูลรายได้ของครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่า

รายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมทั้งในและนอกภาคการเกษตรของครัวเรือน เฉลี่ย 127,240.88 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้จากภาคการเกษตร เฉลี่ย 64,129.47 บาทต่อปี ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 63,865.90 บาทต่อปี รวมรายได้ของครัวเรือนต่ำสุด 12,800 บาท สูงสุด 945,937 บาท

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลพื้นที่ทำการเกษตร ประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตรและสถานที่ทำการเกษตร ในปี 2558

n = 156						
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ	Min	Max	Mean	S.D.
พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด (ไร่)			0.30	53	14.40	9.011
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่	73	46.8				
11-20 ไร่	60	38.4				
21-30 ไร่	19	12.2				
มากกว่า 30 ไร่	4	2.6				
การใช้พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)*						
พื้นที่ปลูกข้าว	152	97.4	2	31	8.82	5.364
พื้นที่ปลูกพืชไร่	70	44.9	1	27	6.84	5.152
พื้นที่ปลูกพืชสวน	63	40.4	1	19	5.90	4.521
พื้นที่ปลูกสัตว์	26	16.7	1	3	1.32	0.801
พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ	27	17.3	0.30	1	0.74	0.282
ประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตร (ไร่)*						
ของครัวเรือน	154	98.7	0.30	53	14.40	9.011
พื้นที่เช่า	5	3.2	2	15	8.40	5.459
อาศัยผู้อื่นทำ (ไม่มีค่าเช่า)	4	2.6	1	3	1.50	1.000
สถานที่ทำการเกษตร (ไร่)*						
ในอำเภอตามภูมิสำเนา	154	98.7	0.30	53	14.38	8.980
นอกอำเภอตามภูมิสำเนา	2	1.3	2	17	9.50	10.607

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.4 ข้อมูลพื้นที่ทำการเกษตร ประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตรและสถานที่ทำการเกษตร ในปี 2558 ผลการวิจัยพบว่า

พื้นที่ทำการเกษตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.8) มีพื้นที่การเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 38.4 และร้อยละ 12.2 มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 11-20 ไร่ และจำนวนพื้นที่ 21-30 ไร่ ตามลำดับ มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 2.6 มีจำนวนพื้นที่มากกว่า 30

ไร่ โดยมีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 0.3 ไร่ สูงสุด 53 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 14.40 ไร่

การใช้พื้นที่ทำการเกษตร พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 152 ราย มีการใช้พื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 1 กิจกรรม โดยกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.4) มีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุด คือมีพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย 8.82 ไร่ มีมากที่สุด 31 ไร่ น้อยที่สุด 2 ไร่ รองลงมาเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 44.9 และร้อยละ 40.4) พื้นที่ปลูกพืชไร่ เฉลี่ย 6.84 ไร่ มากที่สุด 27 ไร่ น้อยที่สุด 1 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกพืชสวน เฉลี่ย 5.90 ไร่ มากที่สุด 19 ไร่ น้อยที่สุด 1 ไร่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 17.3 มีพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ เฉลี่ย 0.74 ไร่ มากที่สุด 1 ไร่ น้อยที่สุด 0.30 ไร่ และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 16.7 พื้นที่ปศุสัตว์ เฉลี่ย 1.32 ไร่ มากที่สุด 3 ไร่ น้อยที่สุด 1 ไร่

ประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตร พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 154 ราย มีประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตรมากกว่า 1 ประเภท โดยกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.7) มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของครัวเรือน คือมีพื้นที่เฉลี่ย 14.40 ไร่ มีมากที่สุด 53 ไร่ น้อยที่สุด 0.3 ไร่ มีเพียงเล็กน้อย ร้อยละ 3.2 เป็นพื้นที่เช่าทำการเกษตร เฉลี่ย 8.40 ไร่ มากที่สุด 15 ไร่ น้อยที่สุด 2 ไร่ และร้อยละ 2.6 ทำการเกษตรโดยอาศัยผู้อื่นทำ (ไม่มีค่าเช่า) เฉลี่ย 1.50 ไร่ มากที่สุด 3 ไร่ น้อยที่สุด 1 ไร่

สถานที่ทำการเกษตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.7) มีพื้นที่ทำการเกษตรในอำเภอตามภูมิลำเนา คือมีพื้นที่เฉลี่ย 14.38 ไร่ มีมากที่สุด 53 ไร่ น้อยที่สุด 0.3 ไร่ กลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 1.3) มีพื้นที่ทำการเกษตรนอกอำเภอตามภูมิลำเนา เฉลี่ย 9.50 ไร่ มากที่สุด 17 ไร่ น้อยที่สุด 2 ไร่

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกร

	n = 156	
ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร*		
ลูกค้า ธ.ก.ส.	111	46.2
สหกรณ์การเกษตร	55	22.9
วิสาหกิจชุมชน	43	17.9
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	23	9.6
อื่นๆ (กองทุนหมู่บ้าน/กลุ่มออมทรัพย์/กลุ่มสตรีแม่บ้าน/ กลุ่ม อ.ส.ม.)	8	3.3

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 156		
ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
การมีตำแหน่งทางสังคม*		
กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	11	15.3
สมาชิก อบต.	6	8.3
กรรมการหมู่บ้าน	34	47.2
อื่นๆ (อาสาสมัครต่างๆ)	21	29.2
แหล่งที่มาของการรับข้อมูลข่าวสาร*		
เกษตรตำบล	117	30.5
ผู้นำท้องถิ่น	120	31.3
อาสาสมัครเกษตร	60	15.6
เพื่อนบ้าน	43	11.2
โทรทัศน์	22	5.7
วิทยุกระจายเสียง	15	3.9
เอกสารเผยแพร่	7	1.8

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.5 ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า

การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.2) เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. รองลงมา ร้อยละ 22.9 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 17.9 ร้อยละ 9.6 และร้อยละ 3.3 เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และอื่นๆ ตามลำดับ

การมีตำแหน่งทางสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.2) เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน รองลงมา ร้อยละ 29.2 มีสถานภาพทางสังคมอื่นๆ (อาสาสมัครต่างๆ) ร้อยละ 15.3 เป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และร้อยละ 18.3 เป็นสมาชิก อบต. ตามลำดับ

แหล่งที่มาของการรับข้อมูลข่าวสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 31.3) รับทราบข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากผู้นำท้องถิ่น รองลงมา (ร้อยละ 30.5) รับทราบข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือเกษตรตำบล ร้อยละ 15.6 ร้อยละ 11.2 ร้อยละ 5.7 และร้อยละ 3.9 รับทราบข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจาก อาสาสมัคร

เกษตรกร เพื่อนบ้าน โทททัศน์ และวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ มีเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 1.8) ที่
รับทราบข่าวสารจากเอกสารเผยแพร่

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลด้านประสบการณ์การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

n = 156

ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
เข้าร่วมโครงการของรัฐบาล		
1. ไม่เคย	17	10.9
2. เคย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	139	89.1
2.1 โครงการประกันรายได้เกษตรกรปี 2552/53	71	45.5
2.2 โครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี 2555/56	14	9.0
2.3 โครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปี 2555/56	68	43.6
2.4 โครงการมาตรการแทรกแซงข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ ปี 2556/57	7	4.5
2.5 โครงการแก้ไขปัญหาภัยพาราทั้งระบบ ปี 2557	55	35.5
2.6 การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ ด้านการเกษตร	53	34.0
2.7 โครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกร	43	27.6
2.8 โครงการชดเชยรายได้เกษตรกรชาวสวนยาง ปี 2558	39	25.0
2.9 มาตรการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อย	41	26.3
2.10 โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ เกษตรกรชาวสวนยาง	31	19.9

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 156		
ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
ประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร		
1 เข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐบาล	122	78.2
2 ขอรับการช่วยเหลือกรณีเกิดภัยพิบัติ	64	41.0
3 แจ้งขึ้นทะเบียนผู้ทำการประมง/ผู้ทำการปลูสดัตว์	28	17.9
4 เข้าร่วมโครงการประกันภัยพืชผล (ชกส.)	22	14.1

จากตารางที่ 4.6 ข้อมูลด้านประสบการณ์การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า

การเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.1) เคยเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล โดยเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.5 และร้อยละ 43.6) เคยเข้าร่วมโครงการประกันรายได้เกษตรกร ปี 2552/53 และโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปี 2555/56 รองลงมา (ร้อยละ 35.5 และร้อยละ 34.0) เคยเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2557 และการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร ร้อยละ 27.6 ร้อยละ 25.0 ร้อยละ 26.3 และร้อยละ 19.9 เคยเข้าร่วมโครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกร โครงการชดเชยรายได้เกษตรกรชาวสวนยาง ปี 2558 มาตรการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อย และโครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง ตามลำดับ มีเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 9.0 และร้อยละ 4.5) เคยเข้าร่วมโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี 2555/56 และโครงการมาตรการแทรกแซงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2556/57

ประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.2) ได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐบาล รองลงมา ร้อยละ 41.0 ได้ประโยชน์จากการขอรับการช่วยเหลือกรณีเกิดภัยพิบัติ ร้อยละ 17.9 และร้อยละ 14.1 ได้ประโยชน์จากการแจ้งขึ้นทะเบียนผู้ทำการประมง/ผู้ทำการปลูสดัตว์ และการเข้าร่วมโครงการประกันภัยพืชผล(ชกส.)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร

เป็นการศึกษาว่าเกษตรกรว่ามีความเห็นว่า หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มีความเหมาะสมในระดับใด ซึ่งสามารถสรุปแยกเป็นประเด็นได้ ดังนี้

2.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไข

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					Mean (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
1. หลักเกณฑ์และเงื่อนไข						3.86 (1.250)	มาก
1.1 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร เป็นหน้าที่ของเกษตรกร	2 (1.30)	2 (1.30)	9 (5.80)	54 (34.60)	89 (57.10)	4.45 (0.773)	มากที่สุด
1.2 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ต้องเป็นหัวหน้า ครัวเรือนเท่านั้น	23 (14.70)	7 (4.50)	21 (13.50)	48 (30.80)	57 (36.50)	3.70 (1.389)	มาก
1.3 หนึ่งครัวเรือนเกษตรกรมีตัวแทน มาขอขึ้นทะเบียนได้ 1 คน	8 (5.10)	5 (3.20)	10 (6.40)	39 (25.00)	94 (60.30)	4.32 (1.078)	มากที่สุด
1.4 คนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน แต่แยกกันทำ การเกษตรให้แยกขึ้นทะเบียนได้	31 (19.90)	10 (6.40)	21 (13.50)	51 (32.70)	43 (27.60)	3.42 (1.459)	มาก
1.5 ผู้ที่ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง แต่ เช่าพื้นที่ทำการเกษตร สามารถขอขึ้น ทะเบียนเกษตรกรได้	24 (15.40)	13 (8.30)	23 (14.70)	29 (18.60)	67 (42.30)	3.65 (1.480)	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					Mean S.D.	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1.6 เจ้าของที่ดินไม่ได้ทำการเกษตร แต่ให้ผู้อื่นเช่าทำการเกษตร ไม่สามารถขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้	31 (19.90)	16 (10.30)	21 (13.50)	45 (28.80)	43 (27.60)	3.34 (1.479)	มาก
1.7 ผู้ขอปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพิ่มเติม ต้องไปแจ้งที่สำนักงานเกษตรอำเภอที่เคยขึ้นทะเบียนไว้	4 (2.60)	3 (1.90)	12 (7.70)	29 (18.60)	108 (69.20)	4.50 (0.912)	มากที่สุด
1.8 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ต้องทำการเกษตรแล้วในรอบปีที่ผ่านมา	6 (3.80)	8 (5.10)	16 (10.30)	46 (29.50)	80 (51.30)	4.19 (1.066)	มาก
1.9 ผู้ทำนาหรือทำไร่ ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้	3 (1.90)	7 (4.50)	11 (7.10)	32 (20.50)	103 (66.00)	4.44 (0.945)	มากที่สุด
1.10 ผู้ที่ปลูกผักในพื้นที่ 1 งาน สำหรับไว้บริโภคในครัวเรือน สามารถขอขึ้นทะเบียนได้	35 (22.40)	12 (7.70)	26 (16.70)	39 (25.00)	44 (28.20)	3.29 (1.511)	มาก
1.11 ผู้ที่ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ในพื้นที่ 1 ไร่ ตั้งแต่ 15 ต้นขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้	17 (10.90)	9 (5.80)	20 (12.80)	36 (23.10)	74 (47.40)	3.90 (1.348)	มาก
1.12 ผู้ที่เลี้ยงสัตว์ปีกตั้งแต่ 15 ตัวขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้	15 (9.60)	16 (10.30)	26 (16.70)	56 (35.90)	43 (27.60)	3.62 (1.257)	มาก
1.13 ผู้ที่เลี้ยงโคหรือกระบือ 1 ตัวขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้	19 (12.20)	18 (11.50)	19 (12.20)	31 (19.90)	60 (44.20)	3.72 (1.435)	มาก
1.14 ผู้ที่เลี้ยงสุกร แพะหรือแกะ ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้	22 (14.10)	12 (7.70)	25 (16.00)	47 (30.10)	50 (31.10)	3.58 (1.377)	มาก
1.15 ผู้ที่เลี้ยงสัตว์น้ำในน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม สามารถขอขึ้นทะเบียนได้	22 (14.10)	8 (5.10)	20 (12.80)	33 (21.20)	73 (46.80)	3.81 (1.431)	มาก
1.16 ผู้ที่ประกอบการเกษตรแบบหลายอย่างรวมกัน แต่ไม่ตรงเงื่อนไข ต้องมีรายได้ตั้งแต่ 8,000 บาทขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้	21 (13.50)	14 (9.00)	25 (16.00)	55 (35.30)	41 (26.30)	3.52 (1.332)	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					Mean S.D.	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1.17 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ขอ ขึ้นได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอตาม ภูมิลำเนา	5 (3.20)	0 (0)	8 (5.10)	45 (28.80)	98 (62.80)	4.48 (0.861)	มากที่สุด
1.18 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ขอขึ้นได้ ที่สำนักงานเกษตรอำเภอตามที่ตั้ง แปลง	11 (7.10)	3 (1.90)	19 (12.20)	70 (44.90)	53 (34.00)	3.97 (1.086)	มาก
1.19 โรงเรียน วัดและสถานที่ราชการ ที่ประกอบการเกษตรเอง ไม่สามารถ แจ้งขอขึ้นทะเบียน	40 (25.60)	12 (7.70)	23 (14.70)	44 (28.20)	37 (23.70)	3.17 (1.523)	ปานกลาง
1.20 เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียน เกษตรกรต้องแจ้งแยกแปลงปลูกพืช ตามชนิด พืชและชนิดพันธุ์	13 (8.30)	6 (3.80)	25 (16.00)	31 (19.90)	81 (51.90)	4.03 (1.262)	มาก

จากตารางที่ 4.7 ความความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเกษตรกรปรากฏว่า ในภาพรวม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารมีความเหมาะสมในระดับมาก (Mean = 3.86) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า

เหมาะสมระดับมากที่สุด จำนวน 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหน้าที่ของเกษตรกร (Mean = 4.45) 2) หนึ่งครัวเรือนเกษตรกรมีตัวแทนมาขอขึ้นทะเบียนได้ 1 คน (Mean = 4.32) 3) ผู้ขอปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพิ่มเติม ต้องไปแจ้งที่สำนักงานเกษตรอำเภอที่เคยขึ้นทะเบียนไว้ (Mean = 4.50) 4) ผู้ทำนาหรือทำไร่ ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้ (Mean = 4.44) 5) ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ขอขึ้นได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอตามภูมิลำเนา (Mean = 4.48)

เหมาะสมระดับมาก จำนวน 14 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ต้องทำการเกษตรแล้วในรอบปีที่ผ่านมา (Mean = 4.19) 2) เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรต้องแจ้งแยกแปลงปลูกพืช ตามชนิด พืชและชนิดพันธุ์ (Mean = 4.03) 3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ขอขึ้นได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอตามที่ตั้งแปลง (Mean = 3.97) 4) ผู้ที่ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ในพื้นที่ 1 ไร่

ตั้งแต่ 15 ต้นขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้ (Mean = 3.90) 5) ผู้เลี้ยงสัตว์น้ำในน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม สามารถขอขึ้นทะเบียนได้ (Mean = 3.81) 6) ผู้ที่เลี้ยงโคหรือ กระบือ 1 ตัวขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้ (Mean = 3.72) 7) ผู้ขอขึ้นทะเบียน ต้องเป็นหัวหน้าครัวเรือนเท่านั้น (Mean = 3.70) 8) ผู้ที่ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง แต่เช่าพื้นที่ทำการเกษตร สามารถขอขึ้นทะเบียน เกษตรกรได้ (Mean = 3.65) 9) ผู้ที่เลี้ยงสัตว์ปีกตั้งแต่ 15 ตัวขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้ (Mean = 3.62) 10) ผู้ที่เลี้ยงสุกร แพะหรือแกะ ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปสามารถขอขึ้นทะเบียนได้ (Mean = 3.54) 11) ผู้ที่ประกอบการเกษตรแบบหลายอย่างรวมกัน แต่ไม่ตรงเงื่อนไข ต้องมีรายได้ตั้งแต่ 8,000 บาท ขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้ (Mean = 3.52) 12) คนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน แต่แยกกันทำการเกษตร ให้แยกขึ้นทะเบียนได้ (Mean = 3.42) 13) เจ้าของที่ดิน ไม่ได้ทำการเกษตร แต่ให้ผู้อื่นเช่าทำการเกษตร ไม่สามารถขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ (Mean = 3.34) 14) ผู้ที่ปลูกผักในพื้นที่ 1 งาน สำหรับไว้บริโภคในครัวเรือน สามารถขอขึ้นทะเบียนได้ (Mean = 3.29)

เหมาะสมระดับปานกลาง จำนวน 1 ประเด็น ได้แก่ 1) โรงเรียน วัดและสถานที่ราชการที่ ประกอบการเกษตรเอง ไม่สามารถแจ้งขอขึ้นทะเบียน (Mean = 3.17)

2.2 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของขั้นตอนและวิธีการดำเนินการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					Mean	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
2. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน						4.202	มาก
						(1.027)	
2.1 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ต้องแสดงบัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน(ตัวจริง) และสำเนาเอกสารสิทธิ์ ในการติดต่อขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่	2	4	10	34	106	4.53	มากที่สุด
	(1.30)	(2.60)	(6.40)	(21.80)	(67.90)	(0.830)	
2.2. ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทบก.ต้องแจ้งข้อมูลสมาชิกในครัวเรือนให้ครบทุกคน	10	6	16	47	77	4.12	มาก
	(6.40)	(3.80)	(10.30)	(30.10)	(49.40)	(1.149)	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					Mean	ความหมาย
	1	2	3	4	5	S.D.	
2.3 ผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องแจ้งรายละเอียดตามความเป็นจริงให้ครบถ้วนทุกกิจกรรมด้านการเกษตร	3	6	9	46	92	4.40	มากที่สุด
	(1.90)	(3.80)	(5.80)	(29.50)	(59.00)	(0.906)	
2.4 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นผู้กรอกข้อมูลด้วยตนเอง	2	4	17	44	89	4.37	มากที่สุด
	(1.30)	(2.60)	(10.90)	(28.20)	(57.10)	(0.874)	
2.5 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ต้องมีผู้นำชุมชนลงนามรับรองเป็นพยาน	5	6	16	49	80	4.24	มากที่สุด
	(3.20)	(3.80)	(10.30)	(31.40)	(51.30)	(1.004)	
2.6 ต้องมีลายมือชื่อเกษตรกรแปลงข้างเคียงที่ขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นผู้รับรองข้อมูลการขึ้นทะเบียน	13	4	23	55	61	3.94	มาก
	(8.30)	(2.60)	(14.70)	(35.30)	(39.10)	(1.182)	
2.7 เกษตรกรต้องรับทราบเงื่อนไขก่อนลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลในแบบคำร้องด้วยตนเอง	1	4	19	37	95	4.42	มากที่สุด
	(0.60)	(2.60)	(12.20)	(23.70)	(60.90)	(0.850)	
2.8 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรลงลายมือชื่อต่อหน้าเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียน	2	4	12	48	90	4.41	มากที่สุด
	(1.30)	(2.60)	(7.70)	(30.80)	(57.70)	(0.841)	
2.9 เกษตรกรยินยอมให้ทางราชการใช้ข้อมูลที่แจ้งขึ้นทะเบียน	4	2	21	44	85	4.31	มากที่สุด
	(2.60)	(1.30)	(13.50)	(28.20)	(54.50)	(0.934)	
2.10 การขอรับหลักฐานรับรองการขึ้นทะเบียน รับที่สำนักงานเกษตรอำเภอที่ขึ้นทะเบียนเท่านั้น	3	6	14	36	97	4.40	มากที่สุด
	(1.90)	(3.80)	(9.00)	(23.10)	(62.20)	(0.941)	
2.11 เกษตรกรเพิ่มเติมข้อมูลการประกอบกิจกรรมเกษตร ได้ตลอดทั้งปี	14	10	19	53	60	3.87	มาก
	(9.00)	(6.40)	(12.20)	(34.00)	(38.50)	(1.250)	
2.12 การขึ้นทะเบียนเกษตรกรรายใหม่สามารถขอขึ้นได้ตลอดทั้งปี	12	9	16	58	61	3.94	มาก
	(7.70)	(5.80)	(10.30)	(37.20)	(39.10)	(1.193)	
2.13 เกษตรกรที่ไม่สามารถมาปรับปรุงข้อมูลด้วยตนเองได้ ต้องมอบอำนาจให้สมาชิกในครัวเรือนที่มีชื่ออยู่ใน ทบก. เป็นผู้ขอขึ้นแทน	9	5	17	38	87	4.21	มากที่สุด
	(5.80)	(3.20)	(10.90)	(24.40)	(55.80)	(1.130)	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					Mean	ความหมาย
	1	2	3	4	5	S.D.	
2.14 ขอเปลี่ยนแปลงหัวหน้า ครัวเรือนเกษตรกร ต้องกรอก แบบคำร้องทุกครั้ง	4	7	8	55	82	4.31	มากที่สุด
2.15 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ต้องให้ความร่วมมือในการ ตรวจสอบพื้นที่เพาะปลูกที่แจ้ง ขึ้นทะเบียนด้วยเครื่องจับพิกัด GPS	(2.60)	(4.50)	(5.10)	(35.30)	(52.60)	(0.948)	
2.16 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรจะ ไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ	6	3	7	44	96	4.42	มากที่สุด
2.17 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ต้อง ประชาคมหลังจากวันปลูกพืช อย่างน้อย 15 วัน	(3.80)	(1.90)	(4.50)	(28.20)	(61.50)	(0.957)	
2.18 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ต้อง เข้าร่วมประชาคมด้วยตนเองทุก ครั้ง	5	1	8	57	85	4.38	มากที่สุด
2.19 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ขอรับ ใบรับรองฯ ก่อนจะเก็บเกี่ยว ผลผลิต	(3.20)	(0.60)	(5.10)	(36.50)	(54.50)	(0.876)	
2.20 เกษตรกรมีเจตนาให้ข้อมูล เท็จ ให้ดำเนินคดีตามประมวล กฎหมายอาญา	10	7	31	54	54	3.87	มาก
	(6.40)	(4.50)	(19.90)	(34.60)	(34.60)	(1.136)	
	5	10	29	33	79	4.10	มาก
	(3.20)	(6.40)	(18.60)	(21.20)	(50.60)	(1.112)	
	16	17	25	55	43	3.59	มาก
	(10.30)	(10.90)	(16.00)	(35.30)	(27.60)	(1.279)	
	8	8	19	36	85	4.17	มาก
	(5.10)	(5.10)	(12.20)	(23.10)	(54.50)	(1.146)	

จากตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานในภาพรวม พบว่า

เหมาะสมระดับมากที่สุด จำนวน 12 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ผู้ขอขึ้นทะเบียน ต้องแสดงบัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน (ตัวจริง) และสำเนาเอกสารสิทธิ์ ในการติดต่อขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่ (Mean = 4.53) 2) เกษตรกรต้องรับทราบเงื่อนไขก่อนลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลในแบบคำร้องด้วยตนเอง (Mean = 4.42) 3) ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ต้องให้ความร่วมมือ

ในการตรวจสอบพื้นที่เพาะปลูกที่แจ้ง ขึ้นทะเบียนด้วยเครื่องจับพิกัด GPS (Mean = 4.42) 4) การขอรับหลักฐานรับรองการขึ้นทะเบียน รับที่สำนักงานเกษตรอำเภอที่ขึ้นทะเบียนเท่านั้น (Mean = 4.42) 5) ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรกรลงลายมือชื่อต่อหน้าเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียน (Mean = 4.41) 6) ผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องแจ้งรายละเอียดตามความเป็นจริงให้ครบถ้วนทุกกิจกรรมด้านการเกษตร (Mean = 4.40) 7) ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรจะไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ (Mean = 4.38) 8) ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นผู้กรอกข้อมูลด้วยตนเอง (Mean = 4.37) 9) เกษตรกรยินยอมให้ทางราชการใช้ข้อมูลที่แจ้งขึ้นทะเบียน (Mean = 4.32) 10) ขอเปลี่ยนแปลงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร ต้องกรอกแบบคำร้องทุกครั้ง (Mean = 4.31) 11) ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ต้องมีผู้นำชุมชนลงนามรับรองเป็นพยาน (Mean = 4.24) 12) เกษตรกรที่ไม่สามารถมาปรับปรุงข้อมูลด้วยตนเองได้ ต้องมอบอำนาจให้สมาชิกในครัวเรือนที่มีชื่ออยู่ใน ทบก. เป็นผู้ขอขึ้นแทน (Mean = 4.21)

เหมาะสมระดับมาก จำนวน 8 ประเด็น ประกอบด้วย 1) เกษตรกรมีเจตนาให้ข้อมูลเท็จ ให้ดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา (Mean = 4.17) 2) ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทบก.ต้องแจ้งข้อมูลสมาชิกในครัวเรือนให้ครบทุกคน (Mean = 4.12) 3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ต้องเข้าร่วมประชาคมด้วยตนเองทุกครั้ง (Mean = 4.10) 4) ต้องมีลายมือชื่อเกษตรกรแปลงข้างเคียงที่ขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นผู้รับรองข้อมูลการขึ้นทะเบียน (Mean = 3.94) 5) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรรายใหม่ สามารถขอขึ้นได้ตลอดทั้งปี (Mean = 3.94) 6) เกษตรกรเพิ่มเติมข้อมูลการประกอบกิจกรรมเกษตร ได้ตลอดทั้งปี (Mean = 3.87) 7) ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ต้องประชาคมหลังจากวันปลูกพืชอย่างน้อย 15 วัน (Mean = 3.87) 8) ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ขอรับใบรับรองฯ ก่อนจะเก็บเกี่ยวผลผลิต (Mean = 3.59)

2.3 ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ

ประเด็น	ระดับความเหมาะสม					Mean	ความหมาย
	1	2	3	4	5	S.D.	
3. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ						4.524	มากที่สุด
						(1.038)	
3.1. สมุดทะเบียนเกษตรกร เป็นเอกสารที่ใช้แสดงสถานภาพเป็นเกษตรกร	3 (1.90)	2 (1.30)	13 (8.30)	29 (18.60)	109 (69.90)	4.53 (0.853)	มากที่สุด
3.2. ผู้ขึ้นทะเบียน ได้สิทธิ์เข้าร่วมโครงการตามนโยบายรัฐบาล	1 (0.60)	3 (1.90)	5 (3.20)	47 (30.10)	100 (64.10)	4.55 (0.712)	มากที่สุด
3.3. ผู้ขึ้นทะเบียน ได้สิทธิ์รับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติด้านเกษตร	1 (0.60)	3 (1.90)	4 (2.60)	30 (19.20)	118 (75.60)	4.67 (0.683)	มากที่สุด
3.4. ผู้ขึ้นทะเบียน ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร	2 (1.30)	4 (2.60)	9 (5.80)	41 (26.30)	100 (64.10)	4.49 (0.823)	มากที่สุด
3.5. ผู้ขึ้นทะเบียน ได้รับสิทธิต่างๆ จากภาครัฐมากกว่าผู้ไม่ขึ้นทะเบียน	8 (5.10)	5 (3.20)	9 (5.80)	31 (19.90)	103 (66.00)	4.38 (1.080)	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ ปรากฏว่า

เหมาะสมระดับมากที่สุด จำนวน 5 ประเด็น 1) ผู้ขึ้นทะเบียน ได้สิทธิ์รับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติด้านเกษตร (Mean = 4.67) 2) ผู้ที่ขึ้นทะเบียน ได้สิทธิ์เข้าร่วมโครงการตามนโยบายรัฐบาล (Mean = 4.55) 3) สมุดทะเบียนเกษตรกร เป็นเอกสารที่ใช้แสดงสถานภาพเป็นเกษตรกร (Mean = 4.53) 4) ผู้ขึ้นทะเบียน ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (Mean = 4.49) 5) ผู้ขึ้นทะเบียน ได้รับสิทธิต่างๆ จากภาครัฐมากกว่าผู้ไม่ขึ้นทะเบียน (Mean = 4.38)

2.4 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความเหมาะสม					Mean S.D.	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง						4.432 (1.104)	มากที่สุด
4.1 ต้องประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้เกษตรกรทราบทั่วถึงและต่อเนื่อง	1 (0.60)	4 (2.60)	9 (5.80)	34 (21.80)	108 (69.20)	4.56 (0.772)	มากที่สุด
4.2 ต้องกรอกข้อมูลลงในแบบคำร้องให้ผู้ขอขึ้นทะเบียน	3 (1.90)	8 (5.10)	16 (10.30)	49 (31.40)	80 (51.30)	4.25 (0.968)	มากที่สุด
4.3 ต้องชี้แจงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร	3 (1.90)	3 (1.90)	6 (3.80)	37 (23.70)	107 (68.50)	4.55 (0.821)	มากที่สุด
4.4 ต้องประสานผู้นำชุมชนให้มาลงนามเป็นพยานการขอขึ้นทะเบียน	5 (3.20)	4 (2.60)	17 (10.90)	49 (31.40)	81 (51.90)	4.26 (0.978)	มากที่สุด
4.5 เกษตรอำเภอ เป็นผู้ลงนามในเอกสารรับรองการขึ้นทะเบียน	3 (1.90)	3 (1.90)	13 (8.30)	24 (15.40)	113 (72.40)	4.54 (0.875)	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ปรากฏว่า

เหมาะสมระดับมากที่สุด จำนวน 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ต้องประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้เกษตรกรทราบทั่วถึงและต่อเนื่อง (Mean = 4.56) 2) ต้องชี้แจงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร (Mean = 4.55) 3) เกษตรอำเภอ เป็นผู้ลงนามในเอกสารรับรองการขึ้นทะเบียน (Mean = 4.54) 4) ต้องประสานผู้นำชุมชนให้มาลงนามเป็นพยานการขอขึ้นทะเบียน (Mean = 4.26) 5) ต้องกรอกข้อมูลลงในแบบคำร้องให้ผู้ขอขึ้นทะเบียน (Mean = 4.25)

2.5 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ใน 4 ประเด็น ได้แก่ หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

n = 156

ประเด็น	Mean	S.D.	ความหมาย
1.หลักเกณฑ์และเงื่อนไข	3.86	1.250	มาก
2.ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน	4.20	1.027	มาก
3.ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ	4.52	0.830	มากที่สุด
4.การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	4.43	0.883	มากที่สุด
รวม	4.25	0.998	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 สรุปความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่ามีความเหมาะสมระดับมากที่สุด (Mean=4.25) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า เกษตรกรเห็นว่าเหมาะสมระดับมากที่สุด (Mean=4.52) คือ ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ รองลงมาคือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (Mean=4.43) ส่วนด้านที่เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก (Mean=4.20 และ 3.86) ได้แก่ ประเด็นความเหมาะสมเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการ และด้านความเหมาะสมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

เป็นการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปัญหาอุปสรรคที่เกษตรกรพบ ความต้องการของเกษตรกร และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งสามารถสรุปแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

3.1 ปัญหาต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ใน 4 ประเด็น ได้แก่ หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ปัญหาต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

n = 156

ปัญหา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. หลักเกณฑ์และเงื่อนไข		
1.1. ผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์และเงื่อนไข	82	52.6
1.2. การกำหนดสถานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ชัดเจน	54	34.6
1.3. ช่วงระยะเวลารับขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ชัดเจน	58	37.2
2. ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน		
2.1. แบบคำร้องขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่เหมาะสม	46	29.5
2.2. ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีความยุ่งยาก	59	37.8
2.3. ความร่วมมือของผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ลงนามรับรองเป็น พยาน	58	37.2
3. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ		
3.1. เกษตรกรไม่ทราบประโยชน์ของการขึ้นทะเบียน เกษตรกร	53	34.0
3.2. เกษตรกรไม่ได้รับสิทธิหรือบริการต่างๆ ของภาครัฐ	47	30.1
3.3 เกษตรกรไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การเกษตร	56	35.9
4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่		
4.1. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่สุภาพ	44	28.2
4.2. เจ้าหน้าที่ไม่อธิบายหลักเกณฑ์ให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบ	39	25.0
4.3. เจ้าหน้าที่ไม่มีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้ เกษตรกร	48	30.8

จากตารางที่ 4.12 ปัญหาต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปรากฏผลดังนี้

1.หลักเกณฑ์และเงื่อนไข กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.6) ระบุว่า ผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์และเงื่อนไข และกลุ่มตัวอย่างหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.2 และ 34.6) ระบุว่า ช่วงระยะเวลารับขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ชัดเจน และการกำหนดสถานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ชัดเจน

2. **ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน** กลุ่มตัวอย่างหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.8, 37.2 และ 29.5) ระบุว่า ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีความยุ่งยาก ความร่วมมือของผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ลงนามรับรองเป็นพยาน และแบบคำร้องขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่เหมาะสม

3. **ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ** กลุ่มตัวอย่างหนึ่งในสาม (ร้อยละ 35.9, 34.0 และ 30.1) ระบุว่า เกษตรกรไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร เกษตรกรไม่ทราบประโยชน์ของการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และเกษตรกรไม่ได้รับสิทธิหรือบริการต่างๆ ของภาครัฐ

4. **การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่** กลุ่มตัวอย่างหนึ่งในสาม (ร้อยละ 30.8, 28.2 และ 25.0) ระบุว่า เจ้าหน้าที่ไม่มีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกษตรกร การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่สุภาพ และเจ้าหน้าที่ไม่อธิบายหลักเกณฑ์ให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบ

3.2 ข้อเสนอแนะต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

ข้อเสนอแนะจากเกษตรกร จำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.79 ให้ข้อเสนอแนะใน 4 ประเด็น สามารถสรุปรวบรวมข้อเสนอแนะจากเกษตรกร โดยแยกเป็นข้อย่อย ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

n = 34		
ปัญหา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร		
1.1. ให้มีกำหนดการลงทะเบียนให้ชัดเจนในแต่ละปี และควรจะประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าอย่างน้อย 3 เดือน เพื่อเป็นการขยายโอกาสและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม	3	8.8
1.2. ควรทำเอกสารเป็นหนังสือแจ้งกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ประกาศให้ประชาชนทราบทุกครั้ง หรือประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมทางสถานีวิทยุ	6	17.6
2. การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร		
2.1. การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรบางครั้งมีความซ้ำซ้อน จนทำให้เกษตรกรไม่อยากจะขึ้นทะเบียนและทำให้เสียสิทธิประโยชน์ จึงควรอธิบายให้ชัดเจน	2	5.9
2.2. ควรจะมีความโปร่งใสและยุติธรรมอย่างแท้จริง	2	5.0
2.3 ควรมีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเป็นประจำ	3	8.8

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 34		
ปัญหา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร		
3.1. อยากให้ช่วยเหลือในด้านประสพภัยแล้งให้เต็มที่กว่านี้	2	5.0
3.2. ควรจะขยายสิทธิ์ให้ทายาทหรือผู้ขอรับสิทธิประโยชน์ที่ไม่มีที่ดินทำกิน หรือผู้ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ด้วย	2	5.0
3.3 การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรทำให้ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการต่างๆ ของรัฐบาลและทำให้เกษตรกรได้ทราบข้อมูลของตนเอง	4	11.8
4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร		
4.1. เจ้าหน้าที่ยังอธิบายไม่ชัดเจน	4	11.8
4.2. ควรจะมีระบบที่สะดวก รวดเร็วและครอบคลุม และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรควรทำให้เสร็จภายในวันนั้นเลย	3	8.8
4.3 ควรจะออกพื้นที่เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกร	3	8.8

จากตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พบว่าเกษตรกรเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 17.6) เสนอแนะว่า ควรทำเอกสารเป็นหนังสือแจ้งกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ประกาศให้ประชาชนทราบทุกครั้ง หรือประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมทางสถานีวิทยุ และร้อยละ 8.8 เสนอแนะว่า ให้มีกำหนดการลงทะเบียนให้ชัดเจนในแต่ละปี และควรประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าอย่างน้อย 3 เดือน เพื่อเป็นการขยายโอกาสและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม

2. การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พบว่า เกษตรกรเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 8.8) เสนอแนะว่า ควรมีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเป็นประจำ (ร้อยละ 5.9 และ ร้อยละ 5.0) เสนอแนะว่า การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรบางครั้งมีความซ้ำซ้อน จนทำให้เกษตรกรไม่อยากจะขึ้นทะเบียนและทำให้เสียสิทธิ์ประโยชน์ จึงควรอธิบายให้ชัดเจน และเสนอแนะว่า ควรจะมีความโปร่งใสและยุติธรรมอย่างแท้จริง ตามลำดับ

3. สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พบว่า เกษตรกรเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 11.8) เสนอแนะว่า การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรทำให้ได้รับความช่วยเหลือจาก โครงการต่างๆ ของรัฐบาลและทำให้เกษตรกรได้ทราบข้อมูลของตนเอง (ร้อยละ 5.0) เสนอแนะว่า อยากให้ช่วยเหลือในด้านประสพ ภัยแล้งให้เต็มที่กว่านี้ และควรขยายสิทธิ์ให้ทายาทหรือผู้ขอรับสิทธิประโยชน์ที่ไม่มีที่ดินทำกิน หรือผู้ที่ไม่มียกเอกสารสิทธิ์ด้วย

4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พบว่า เกษตรกรเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 11.8) เสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ยังอธิบายไม่ชัดเจน (ร้อยละ 8.8) เสนอแนะว่า ควรจะมีระบบที่สะดวก รวดเร็วและครอบคลุม และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรควรทำให้เสร็จภายในวันนั้นเลย และ ควรจะออกพื้นที่ เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกร

ตอนที่ 4 แนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร เพื่อการส่งเสริมการเกษตร

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรระดับอำเภอ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรระดับอำเภอ จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สรุปความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

4.1 เป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานด้านต่างๆ ดังนี้

4.1.1 ดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ และจำแนกเกษตรกรตามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรตามนโยบายของภาครัฐ

การดำเนินการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของเกษตรกรตามนโยบายและมาตรการของภาครัฐในปี พ.ศ.2558 รัฐบาลได้ออกมาตรการและโครงการต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร จำนวน 5 โครงการ ได้แก่

1. โครงการชดเชยรายได้เกษตรกรชาวสวนยาง ปี 2558
2. โครงการสนับสนุนสินเชื่อเกษตรกรรายย่อยเพื่อประกอบอาชีพเสริม
3. โครงการแก้ไขปัญหาหยางพาราทั้งระบบ ปี 2557
4. มาตรการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อย
5. มาตรการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม

โดยทั้ง 5 โครงการ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าเกษตรกรที่จะสามารถเข้าร่วมโครงการของภาครัฐทั้ง 5 โครงการ จะต้องเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรเท่านั้น และระบบทะเบียนเกษตรกรยังมีฐานข้อมูลของเกษตรกรที่เคยเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรจึงเห็นว่า การมีฐานข้อมูลของเกษตรกรเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมาก ในการพิจารณาเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการต่างๆ นอกจากนี้ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยมีการปรับปรุงให้ใช้ร่วมและเกื้อหนุนโครงการต่างๆ ของรัฐบาลจำนวนมาก มีการนำข้อมูลเฉพาะบางโครงการของรัฐ เช่น ทะเบียนพืชเศรษฐกิจสำคัญ (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง) เข้ามารวมเป็นฐานเดียวกัน จนทำให้มีฐานทะเบียนเกษตรกรครอบคลุมเกษตรกรผู้ปลูกพืชสำคัญเกือบทุกชนิด

4.1.2 ด้านการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิต

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรระดับอำเภอให้ความเห็นว่ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเป็นฐานข้อมูลระดับครัวเรือนเกษตรกรที่เกิดขึ้นจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ประกอบด้วยข้อมูล 9 ด้าน ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานครัวเรือน 2) สมาชิกครัวเรือนและการเป็นสมาชิกองค์กร 3) การถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร 4) การประกอบกิจกรรมการเกษตร 5) การเข้าร่วมโครงการภาครัฐ 6) รายได้ 7) หนี้สิน 8) เครื่องจักรกลการเกษตร และ 9) ข้อมูลแหล่งน้ำ

นักส่งเสริมการเกษตรสามารถนำข้อมูลทะเบียนเกษตรกรดังกล่าวไปใช้ได้หลากหลายกรณี เช่น ใช้ในการวางแผนการผลิต การตลาด การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิต และสามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัด/กลุ่มจังหวัดได้ด้วย

**4.2 เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนโครงการ/กิจกรรม การส่งเสริมการเกษตรในมิติต่างๆ ได้
อย่างแม่นยำ ถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงานในปัจจุบัน**

ปัจจุบัน ได้มีการนำฐานข้อมูลเกษตรกรด้านการปลูกพืช เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เข้ามารวมอยู่ในฐานเดียวกัน มีการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือและตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด โดยในปัจจุบัน (ปี 2559) ได้ทำการปรับปรุงให้สามารถวาดพื้นที่แปลงของเกษตรกรได้ โดยการเชื่อมโยงกับระบบการวาดแปลง โปรแกรม GISagro รวมถึงสามารถใช้ FAARMIS application ในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรและวาดแปลงได้โดยใช้ Tablet จึงทำให้การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรมีความสะดวกและแม่นยำมากขึ้นเป็นลำดับ

การใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทะเบียน ในการวางแผนการพัฒนาด้านการเกษตร

1. ข้อมูลพื้นฐานครัวเรือน สมาชิกครัวเรือนและการเป็นสมาชิกองค์กร สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างทางประชากรของเกษตรกร และนำมากำหนดปัญหาความต้องการของสมาชิกในชุมชนได้

2. ข้อมูลการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร สามารถนำมาใช้ในการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมแก่การเพาะปลูกพืชแต่ละชนิด แต่ละท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และใช้ในการช่วยเหลือเกษตรกรด้านที่ดินทำกิน

3. ข้อมูลการประกอบกิจกรรมการเกษตร และข้อมูลแหล่งน้ำ สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางการเปลี่ยนแปลงด้านการเกษตร และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

4. ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการภาครัฐ สามารถนำมาใช้ในการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจด้านการเกษตรทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น และใช้ในการติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศ

5. ข้อมูลรายได้ หนี้สิน และเครื่องจักรกลการเกษตร สามารถนำมาใช้ในการวางแผนช่วยเหลือเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยผู้ยากจน

ทั้งนี้ ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรจะทำให้ นักส่งเสริมการเกษตร ได้ทราบถึงสถานการณ์การผลิต และยังสามารถนำไปประกอบการวางแผนพัฒนาด้านการเกษตรในระดับต่างๆได้ เริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล จนถึงแผนพัฒนาการเกษตรระดับประเทศ ซึ่งในการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรนั้นจะต้องนำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรมาใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ในเบื้องต้น โดยใช้ฐานข้อมูลสถิติย้อนหลัง และคาดการณ์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

3. เป็นฐานข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันกรมส่งเสริมการเกษตรได้ตั้งเครื่องจักรข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และจัดทำเป็น Farmer map แสดงสถานภาพด้านต่างๆ ของเกษตรกรในพื้นที่ระดับจังหวัดและอำเภอ ในมุมมองเชิงแผนที่ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรให้กับนักส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกร มีความเห็นว่าเป็นประโยชน์มากในการนำข้อมูลไปใช้ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม โครงการ/กิจกรรมของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกร ยังพบปัญหาในการดำเนินงานอีกหลายด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ที่ระบุว่า รับขึ้นทะเบียนใหม่เฉพาะพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์หรือพื้นที่ของทางราชการ/เอกชน ที่มีหนังสือยินยอมให้ใช้ประโยชน์เท่านั้น จะไม่ให้สิทธิ์แก่ผู้ที่มีการปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ เว้นแต่เคยขึ้นทะเบียนไว้ในปี 2552/53 นั้น ทำให้เกษตรกรจำนวนมากที่มีพื้นที่ทำกินอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ จึงเห็นว่าควรจะมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร เพื่อให้การดำเนินงานครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ที่ระบุว่า คราวเรือนเกษตรกร 1 ครัวเรือน จะมีตัวแทนมาขอขึ้นทะเบียนได้เพียง 1 คน เท่านั้น และหลักเกณฑ์เงื่อนไขของโครงการของภาครัฐหลายโครงการที่ระบุว่าให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินไม่เกิน 15 ไร่ ทำให้เกษตรกรที่ต้องการเข้าร่วมโครงการของรัฐบาลทำการแยกทะเบียนบ้าน เพื่อที่จะได้รับความช่วยเหลือเพิ่มมากขึ้น เป็นเหตุให้เกิดครัวเรือนขยายจำนวนมาก ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จึงเห็นว่าควรมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการขึ้นทะเบียนเกษตรกรในประเด็นนี้

3. ด้านระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร เนื่องจากเมื่อปี 2552/53 รัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผ่านโครงการประกันรายได้เกษตรกร ปี 2552/53 โดยให้สิทธิ์แก่เกษตรกรทุกรายที่มาขึ้นทะเบียนเกษตรกรในปีนั้น ทั้งพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์และไม่มีเอกสารสิทธิ์ แต่ในปัจจุบันได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่า จะให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์เท่านั้น ทำให้ระบบประมวลผลในใบรับรองของเกษตรกรที่เคยขึ้นทะเบียนเกษตรกรเมื่อปี 2552/53 ว่าเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งขัดแย้งกับความเป็นจริง ปัจจุบันเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรทำการแก้ไขข้อมูลในระบบให้ถูกต้องตามความเป็น

จริง กลับส่งผลให้เกษตรกรไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ผลที่ตามมาคือ เกษตรกรมีการร้องเรียนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ปัญหาข้อนี้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรมีความเห็นว่าควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และเงื่อนไข รวมทั้งระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้ครอบคลุม ถูกต้อง และอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ รวมทั้งเกษตรกรก็ไม่เสียสิทธิประโยชน์ที่เคยได้รับด้วย

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดมุกดาหาร เป็นการศึกษาให้ได้ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ ความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในด้านต่างๆ ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกร รวมถึงข้อมูลแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและงานส่งเสริมการเกษตรต่อไป

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร (3) เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และ (4) เพื่อศึกษาแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตรในการจัดทำทะเบียนเกษตรกรจำแนกกิจกรรมการเกษตรรายแปลง ปี 2558 รวมจำนวน 60,801 ราย ในพื้นที่ 7 อำเภอ 52 ตำบล

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 156 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.26 ของประชากรทั้งหมด ทำการสุ่มตามบัญชีรายชื่อของเกษตรกรที่เข้าร่วมการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2558 เมื่อได้จำนวนตัวอย่างของแต่ละกลุ่มแล้ว ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดย

การจับฉลากให้ได้ครบตามจำนวน รวมทั้งการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรระดับอำเภอ จำนวน 7 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีทั้งคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ตอนที่ 3 ปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และแผนการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อส่งเสริมการเกษตร

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปสัมภาษณ์เกษตรกรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย โดยการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ได้ค่า Cronbach's alpha เท่ากับ 0.879

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยสถิติคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา พบว่าเกษตรกรเกินครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54 ปี และเกินครึ่งหนึ่งจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา

2) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว อาชีพ การประกอบการเกษตร พื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด การถือครองที่ดิน รายได้ของครัวเรือน พบว่าเกษตรกรเกินครึ่งหนึ่งมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2.51 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา เกือบครึ่งหนึ่งมีพื้นที่การเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 98.72 มีประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตรมากกว่า 1 ประเภท โดยเกษตรกรเกือบทั้งหมดมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของครัวเรือน มีประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตรมากกว่า 1 ประเภท มีการใช้พื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 1 กิจกรรม โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุด และส่วนใหญ่มีรายได้จากการเกษตร เฉลี่ย 64,129.47 บาทต่อปี

3) ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกร ได้แก่ สถานภาพทางสังคม สมาชิกองค์กรด้านการเกษตร และการรับทราบข้อมูลข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง

เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน และเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. โดยประมาณหนึ่งในสามรับทราบข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากผู้นำท้องถิ่น

4) **ข้อมูลด้านประสบการณ์และการได้รับประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร** ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล โดยเกือบครึ่งหนึ่ง เคยเข้าร่วมโครงการประกันรายได้เกษตรกร ปี 2552/53 และโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปี 2555/56 และส่วนใหญ่ได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐบาล

1.3.2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

ในภาพรวม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า เกษตรกรมีความเห็นว่า ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เหมาะสมมากที่สุด ส่วนประเด็นที่เกษตรกรมีความเห็นว่าเหมาะสมมาก คือ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน และหลักเกณฑ์และเงื่อนไข

1) **ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไข** ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากทั้ง 20 ประเด็น พบว่า เกษตรกรเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 5 ประเด็น เกษตรกรเห็นว่าเหมาะสมมาก จำนวน 14 ประเด็น และเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง จำนวน 1 ประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การขึ้นทะเบียนเกษตรกร เป็นหน้าที่ของเกษตรกร และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ โรงเรียน วัดและสถานที่ราชการที่ประกอบการเกษตรเอง ไม่สามารถแจ้งขอขึ้นทะเบียน

2) **ด้านขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน** ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากทั้ง 20 ประเด็น พบว่า เกษตรกรเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด 12 ประเด็น เหมาะสมมาก จำนวน 8 ประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องแสดงบัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน (ตัวจริง) และสำเนาเอกสารสิทธิ์ ในการติดต่อขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ขอรับใบรับรองฯ ก่อนจะเก็บเกี่ยวผลผลิต

3) **ด้านประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ** ในภาพรวมเกษตรกรเห็นว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้ง 5 ประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้ขึ้นทะเบียนได้สิทธิ์รับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติด้านเกษตร และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้ขึ้นทะเบียนได้รับสิทธิต่างๆ จากภาครัฐมากกว่าผู้ไม่ขึ้นทะเบียน

4) ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ในภาพรวมพบว่า เกษตรกรเห็นว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้ง 5 ประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ต้องประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้เกษตรกรทราบทั่วถึงและต่อเนื่อง และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ต้องกรอกข้อมูลลงในแบบคำร้องให้ผู้ขอขึ้นทะเบียน

1.3.3 ปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

ปัญหา

1.หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

เกษตรกรคนหนึ่ง ระบุว่า ผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์และเงื่อนไข และกลุ่มตัวอย่างหนึ่งในสาม ระบุว่า ช่วงระยะเวลาการขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ชัดเจน และการกำหนดสถานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ชัดเจน

2.ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน

เกษตรกรหนึ่งในสาม ระบุว่า ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีความยุ่งยาก ความร่วมมือของผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ลงนามรับรองเป็นพยาน และแบบคำร้องขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่เหมาะสม

3.ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ

เกษตรกรหนึ่งในสาม ระบุว่า เกษตรกรไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การเกษตร เกษตรกรไม่ทราบประโยชน์ของการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และเกษตรกรไม่ได้รับสิทธิหรือบริการต่างๆ ของภาครัฐ

4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

เกษตรกรหนึ่งในสาม ระบุว่า เจ้าหน้าที่ไม่มีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกษตรกร การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่สุภาพ และเจ้าหน้าที่ไม่อธิบายหลักเกณฑ์ให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบ

ข้อเสนอแนะ

1. การประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

เกษตรกรเพียงส่วน เสนอแนะว่า ควรทำเอกสารเป็นหนังสือแจ้งกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ประกาศให้ประชาชนทราบทุกครั้ง หรือประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมทางสถานีวิทยุ และให้มีกำหนดการลงทะเบียนให้ชัดเจนในแต่ละปี และควรประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าอย่างน้อย 3 เดือน เพื่อเป็นการขยายโอกาสและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม

2. การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

เกษตรกรเพียงส่วนน้อย เสนอแนะว่า ควรมีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเป็นประจำ การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรบางครั้งมีความซ้ำซ้อนจนทำให้เกษตรกรไม่อยากจะขึ้นทะเบียนและทำให้เสียสิทธิ์ประโยชน์ จึงควรอธิบายให้ชัดเจนและเสนอแนะว่า ควรจะมีความโปร่งใสและยุติธรรมอย่างแท้จริง ตามลำดับ

3. สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

เกษตรกรเพียงส่วนน้อย เสนอแนะว่า การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรทำให้ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการต่างๆ ของรัฐบาลและทำให้เกษตรกรได้ทราบข้อมูลของตนเอง อยากให้ช่วยเหลือในด้านประสบ ภัยแล้งให้เต็มที่กว่านี้ และควรจะขยายสิทธิ์ให้ทายาทหรือผู้ขอรับสิทธิประโยชน์ที่ไม่มีที่ดินทำกิน หรือผู้ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ด้วย

4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

เกษตรกรเพียงส่วนน้อย เสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ยังอธิบายไม่ชัดเจน ควรจะมีระบบที่สะดวก รวดเร็วและครอบคลุม และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรควรทำให้เสร็จภายในวันนั้นเลย และ และควรจะออกพื้นที่เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกร

1.3.4 แนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรสามารถนำข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้เพื่อการส่งเสริมการเกษตรได้ 3 ประเด็น ดังนี้ (1) เป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐในการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิต ตลอดจนการจำแนกเกษตรกรตามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรตามนโยบายของภาครัฐ (2) เป็นฐานข้อมูลในการวางแผน โครงการ/กิจกรรม การส่งเสริมการเกษตรในมิติต่างๆ ได้ อย่างแม่นยำ ถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงานในปัจจุบัน และ (3) เป็นฐานข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

1) เพศ

เกษตรกรเกินครึ่งหนึ่งเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย สอดคล้องกับ กิติยา นวลหิน (2556,น.86) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ในอำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรในอำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ กว่าครึ่งเป็นเพศชาย เช่นเดียวกับ ข้อมูลสำนักงานจังหวัดมุกดาหาร (2557) ที่ได้รายงานถึงบริบทต่างๆ ของจังหวัดมุกดาหาร ที่ระบุว่า จำนวนประชากรของจังหวัดเป็น เพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย

2) อายุ

เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง มีอายุเฉลี่ย 54 ปี สอดคล้องกับ นฤมล พุกพิบูล (2557,น.92) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในตำบลโคกสว่าง อำเภอมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรตำบลโคกสว่าง อำเภอมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี มีอายุเฉลี่ย 55.37 ปี

3) ระดับการศึกษา

เกษตรกรเกินครึ่งหนึ่งจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา สอดคล้องกับ ภาณี กฤษณาเรืองศรี (2555,น.69) ศึกษาความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า เกือบครึ่งหนึ่งจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เช่นเดียวกับ การศึกษาของ นฤมล พุกพิบูล (2557,น.92) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในตำบลโคกสว่าง อำเภอมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรตำบลโคกสว่าง อำเภอมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งจัดได้ว่ามีการศึกษาค่อนข้างต่ำ เป็นได้ว่า เกษตรกรที่มา

ขึ้นทะเบียนเกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นหัวหน้าครัวเรือนและมีอายุมาก ซึ่งในอดีตจะได้รับการศึกษาเพียงภาคบังคับคือระดับประถมศึกษาเท่านั้น

2.1.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรเกินครึ่งหนึ่งมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2.51 คน สอดคล้องกับ กิตติยา นวลหิน (2556,น.46) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า เกษตรกรเกือบสองในสาม (ร้อยละ 63.0) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 1-3 โดยเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.17 คน เช่นเดียวกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ที่ได้จัดทำรายงานสรุปข้อมูลจากฐานทะเบียนเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 7 ด้าน โดยสรุปว่า โดยเฉลี่ย 1 ครัวเรือน จะมีสมาชิก 2.00 คน

2) จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่ มีจำนวนแรงงานภาคเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.08 คน สอดคล้องกับ สุภาวดี พรหมมา (2554,น.44) ที่ศึกษาความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2 คน และเฉลี่ย 2.42 คน

3) การประกอบอาชีพของครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา สอดคล้องกับ วนิดา สายรัตน์ (2555,น.59) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นต่อศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชนของผู้นำ เกษตรกร ตำบลลุมพุก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้นำเกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) มีอาชีพในภาคการเกษตร และพบว่าผู้นำเกษตรกรเกือบทั้งหมด ประกอบอาชีพทำนา เช่นเดียวกับข้อมูลสำนักงานจังหวัดมุกดาหาร (2557) ที่ได้รายงานถึงบริบทต่างๆ ของจังหวัดมุกดาหาร พบว่า มีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพทำนา จำนวน 49,653 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 47.41 ของครัวเรือนทั้งหมด

4) รายได้ของครัวเรือน

เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร เฉลี่ย 64,129.47 บาท ต่อปี สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ที่ได้จัดทำรายงานสรุปข้อมูลจากฐานทะเบียนเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 7 ด้าน โดยระบุว่า เกษตรกรมีรายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย 73,595.23 บาท/ปี

5) พื้นที่ทำการเกษตร

เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่งมีพื้นที่การเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ และจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 14.40 ไร่ แตกต่างกับ กิตติยา นวลหิน (2556,น.46) ศึกษาปัจจัยที่

เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ในอำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม มีพื้นที่ถือครองด้านการเกษตรระหว่าง 10-20 ไร่ เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองด้านการเกษตรเฉลี่ย 21.97 ไร่ และ นฤมล พุกพิบูล (2556,น.53) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในตำบลโคกสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่ง มีพื้นที่ในการทำการเกษตรระหว่าง 11-30 ไร่

6) การใช้พื้นที่ทำการเกษตร

เกษตรกรเกือบทั้งหมด มีประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตรมากกว่า 1 ประเภท โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวณี กฤษณาเรืองศรี (2555,น.44) ศึกษาความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 292 ราย มีการใช้พื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 1 กิจกรรม โดยกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด มีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุด

7) ประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตร

เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีที่ดินทำการเกษตรเป็นของครัวเรือน สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ที่ได้จัดทำรายงานสรุปข้อมูลจากฐานทะเบียนเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 7 ด้าน โดยระบุว่า เกษตรกร จำนวน 50,647 ครัวเรือน มีที่ดินทำการเกษตรเป็นของครัวเรือน

8) สถานที่ทำการเกษตร

เกษตรกรเกือบทั้งหมด มีพื้นที่ทำการเกษตรในอำเภอดำเนินการ สอดคล้องกับ ภาวณี กฤษณาเรืองศรี (2555,น.44) ศึกษาความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด มีพื้นที่ทำการเกษตรในอำเภอดำเนินการ

2.1.3 ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกร

1) การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร

เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่งเป็นกลุ่มลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ที่ได้จัดทำรายงานสรุปข้อมูลจากฐานทะเบียนเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 7 ด้าน โดยระบุว่า เกษตรกร จำนวน 39,968 ครัวเรือน เป็นสมาชิกรธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการให้ความช่วยเหลือของภาครัฐ โครงการใดๆ รวมทั้งการช่วยเหลือกรณีเกิดภัยพิบัติ จะทำการจ่ายเงินช่วยเหลือให้เกษตรกรผ่านบัญชีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2) การมีตำแหน่งทางสังคม

เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน สอดคล้องกับ กิติยานวลหิน (2556,น.42) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ในอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง มีตำแหน่งทางสังคมเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน

3) แหล่งที่มาของการรับข้อมูลข่าวสาร

เกษตรกรประมาณหนึ่งในสามรับทราบข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากผู้นำท้องถิ่น และเกษตรกรตำบล แตกต่างจาก ภารณี กฤษณาเรืองศรี (2555,น.46) ศึกษาความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รับทราบข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือเกษตรกรตำบล

2.1.4 ข้อมูลด้านประสบการณ์และการได้รับประโยชน์จากการขึ้นทะเบียน

เกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล โดยเกือบครึ่งหนึ่งเคยเข้าร่วมโครงการประกันรายได้เกษตรกร ปี 2552/53 และโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปี 2555/56 และส่วนใหญ่ได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐบาล สอดคล้องกับ ภารณี กฤษณาเรืองศรี (2555,น.47) ศึกษาความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด เข้าร่วมโครงการตามนโยบายรัฐบาล (เช่นประกันรายได้ โครงการรับจำนำ)

2.2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร

2.2.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหน้าที่ของเกษตรกร สอดคล้องกับ ภารณี กฤษณาเรืองศรี (2555,น.75) ศึกษาความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการขึ้นทะเบียนเกษตรกร เป็นหน้าที่ของเกษตรกร

2.2.2 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ขอขึ้นทะเบียน ต้องแสดงบัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน (ตัวจริง) และสำเนาเอกสารสิทธิ์ ในการติดต่อขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร (2558,น.5) ระบุในคู่มือการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (จำแนกกิจกรรมการเกษตรรายแปลง) ว่า ผู้ขอขึ้นทะเบียนยื่นใบคำร้องขอขึ้นทะเบียนหรือขอปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ พร้อมทั้งเอกสารตัวจริงและสำเนาเอกสาร

2.2.3 ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ขึ้นทะเบียน ได้สิทธิ์รับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติด้านเกษตร สอดคล้องกับ ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.76) ศึกษาความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุดในประเด็นผู้ขึ้นทะเบียน ได้สิทธิ์รับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติด้านเกษตร

2.2.4 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ต้องประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้เกษตรกรทราบทั่วถึงและต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555,น.77) ศึกษาความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุดในประเด็น ต้องประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้เกษตรกรทราบทั่วถึงและต่อเนื่อง

2.3 ข้อมูลปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียน

เกษตรกร

2.3.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไข อภิปรายผลได้ดังนี้

เกษตรกรคนหนึ่ง ระบุว่า ผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์และเงื่อนไข และกลุ่มตัวอย่างหนึ่งในสาม ระบุว่า ช่วงระยะเวลาการขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ชัดเจน และการกำหนดสถานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ชัดเจน ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีข้อเสนอแนะในงานวิจัยว่า ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอธิบายรายละเอียดของหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ชัดเจน ให้มีกำหนดการลงทะเบียนให้ชัดเจนในแต่ละปี ควรจะประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าอย่างน้อย 3 เดือน เพื่อเป็นการขยายโอกาสและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม และควรทำเอกสารเป็นหนังสือแจ้งกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ประกาศให้ประชาชนทราบทุกครั้ง หรือประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมทางสถานีวิทยุ

2.3.2 ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน

เกษตรกรหนึ่งในสาม ระบุว่า ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีความยุ่งยาก ความร่วมมือของผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ลงนามรับรองเป็นพยาน และแบบคำร้องขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่เหมาะสม ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีข้อเสนอแนะในงานวิจัยว่า การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรบางครั้งมีความซ้ำซ้อน จนทำให้เกษตรกรไม่อยากจะขึ้นทะเบียนและทำให้เสียสิทธิ์ประโยชน์ จึงควรอธิบายให้ชัดเจน และมีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเป็นประจำ

2.3.3 ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ

เกษตรกรหนึ่งในสาม ระบุว่า เกษตรกรไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร เกษตรกรไม่ทราบประโยชน์ของการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และเกษตรกรไม่ได้รับสิทธิหรือบริการต่างๆ ของภาครัฐ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีข้อเสนอแนะในงานวิจัยว่า อยากรให้ช่วยเหลือในด้านประสพภัยแล้งให้เต็มที่กว่านี้ และขยายสิทธิ์ให้ทายาทหรือผู้ขอรับสิทธิประโยชน์ที่ไม่มีที่ดินทำกิน หรือผู้ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ด้วย

2.3.4 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

เกษตรกรหนึ่งในสาม ระบุว่า เจ้าหน้าที่ไม่มีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกษตรกร การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่สุภาพ และเจ้าหน้าที่ไม่อธิบายหลักเกณฑ์ให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีข้อเสนอแนะในงานวิจัยว่า เจ้าหน้าที่ควรออกพื้นที่เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกร

2.4 ข้อมูลแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรสามารถนำข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้เพื่อการส่งเสริมการเกษตรได้ 3 ประเด็น ดังนี้ (1) เป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐในการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิต ตลอดจนการจำแนกเกษตรกรตามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรตามนโยบายของภาครัฐ (2) เป็นฐานข้อมูลในการวางแผน โครงการ/กิจกรรม การส่งเสริมการเกษตรในมิติต่างๆ ได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงานในปัจจุบัน และ (3) เป็นฐานข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2558 ที่ระบุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2558 ดังนี้ (1) เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรจำแนกกิจกรรมการเกษตรเป็นรายแปลงของเกษตรกรทั่วประเทศ ให้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน (2) เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรสำหรับเป็นข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของเกษตรกรตามนโยบายและมาตรการของภาครัฐ และ (3) เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำหรับเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในระดับต่างๆ

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดมุกดาหาร พบว่ามีประเด็นที่ควรเสนอแนะไว้ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรประมาณหนึ่งในสามรับทราบข้อมูลข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (เกษตรตำบล) ที่รับผิดชอบงานโดยตรง ซึ่งการรับข้อมูลข่าวสารผ่านผู้นำท้องถิ่นนั้น อาจส่งผลต่อการสื่อสารในด้านรายละเอียดของหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรชี้แจงถึงรายละเอียดต่างๆ แก่ผู้นำท้องถิ่นอย่างชัดเจน

3.1.2 ควรมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและปรับปรุง

ทะเบียนเกษตรกร

จากผลการศึกษาความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ถึงแม้ว่าผลการศึกษาจะพบว่า เกษตรกรมีความเห็นว่าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการทะเบียนเกษตรกรมีความเหมาะสมในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า มีประเด็นที่เกษตรกรมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมน้อยที่สุดและควรนำไปปรับปรุง ดังนี้

- 1) คนที่อยู่อาศัยร่วมกัน แต่แยกกันทำการเกษตรให้แยกขึ้นทะเบียนได้
- 2) เจ้าของที่ดินไม่ได้ทำการเกษตรแต่ให้ผู้อื่นเช่าทำการเกษตร ไม่สามารถขอขึ้นทะเบียนได้
- 3) ผู้ที่ปลูกผักในพื้นที่ 1 งาน สำหรับไว้บริโภคในครัวเรือน สามารถขอขึ้นทะเบียนได้
- 4) โรงเรียน วัด และสถานที่ราชการที่ประกอบการเกษตรเอง ไม่สามารถแจ้งขอขึ้นทะเบียนได้

3.1.3 ควรกำหนดแนวทางการใช้ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูล

ทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนเกษตรกรสามารถนำข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้เพื่อการส่งเสริมการเกษตรได้ 3 ประเด็น ดังนี้ (1) เป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐในการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิต ตลอดจนการจำแนกเกษตรกรตามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรตามนโยบายของภาครัฐ (2) เป็นฐานข้อมูลในการวางแผน โครงการ/กิจกรรม การส่งเสริมการเกษตรในมิติต่างๆ ได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงานในปัจจุบัน และ (3) เป็นฐานข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโครงการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ดังนี้

- 1) การนำฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้ประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐในการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิต ตลอดจนการจำแนกเกษตรกรตามกลุ่มเป้าหมาย

เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรตามนโยบายของภาครัฐ พบว่า ในระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรยังขาดข้อมูลสำคัญที่ต้องจัดเก็บเพิ่มเติม ดังนี้

(1) *ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้* เนื่องจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกรต้องใช้ทะเบียนบ้านในการขึ้นทะเบียน ทำให้ฐานข้อมูลในระบบทะเบียนเป็นที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร์ ซึ่งอาจไม่ตรงกับที่อยู่ปัจจุบันของเกษตรกร

(2) *ข้อมูลปัญหาเบื้องต้นที่เกษตรกรพบ* ได้แก่ ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ด้านแรงงาน ด้านปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิต ด้านการตลาด ด้านภัยพิบัติ ด้านองค์ความรู้ โรคระบาด ด้านปัจจัยการผลิต ด้านที่ดินทำกิน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ นักส่งเสริมการเกษตรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิต ตลอดจนการจำแนกเกษตรกรตามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรตามนโยบายของภาครัฐได้

(3) *ข้อมูลระดับการศึกษา* หากนักส่งเสริมการเกษตรทราบว่า เกษตรกรในพื้นที่มีการศึกษาในระดับใด จะทำให้ง่ายต่อการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรให้เหมาะสมกับเกษตรกรเป้าหมาย

(4) *ข้อมูลระบบการทำเกษตร* เนื่องจากในปัจจุบันภาครัฐให้ความสำคัญในการสนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตรในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ และการเกษตรแบบผสมผสาน ดังนั้น ในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรควรมีการระบุว่าเกษตรกรทำการเกษตรในระบบเกษตรกรรมดังกล่าวหรือไม่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรต่อไป

2) การนำฐานข้อมูลไปใช้ในการวางแผนโครงการ/กิจกรรม การส่งเสริมการเกษตรในมิติต่างๆ ได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงานในปัจจุบัน พบว่า ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลางของประเทศควรมีความเป็นเอกภาพ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากต้องนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล และนำไปต่อยอดในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และในระดับประเทศต่อไป

3) การนำฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ในการนำข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้ประโยชน์ ยังขาดฐานข้อมูลในระดับหมู่บ้าน ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมของภาครัฐ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของนักส่งเสริมการเกษตร ทั้งในด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขขั้นตอนการปฏิบัติงาน และประโยชน์ที่ได้รับจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

ควรศึกษาว่าข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านใดบ้าง มีหน่วยงานใดบ้างที่ใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และหน่วยงานดังกล่าวต้องการให้มีข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนใด

ควรศึกษาเพิ่มเติมว่าเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้รับประโยชน์ในด้านใดบ้าง เปรียบเทียบกับเกษตรกรที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร

ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นนี้ ทั้งกับตัวเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพราะจากผลการวิจัยพบว่ามีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรหลายประเด็นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร (2558).คู่มือการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2558.ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- _____. (2558).โปรแกรมทะเบียนเกษตรกร ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สืบค้นวันที่ 21 ธันวาคม 2558 จาก <http://farmer.doae.go.th/>.
- _____. (2559) “Farmer Map Report” ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สืบค้นวันที่ 6 กรกฎาคม 2559 จาก <http://farmer.doae.go.th/>.
- กิตติยา นวลหิน.(2556).ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ในอำเภอป่าด จังหวัดอุดรธานี.(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช.(2537). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา.กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธิดา โมสิกรัตน์.(2547). “ลักษณะของการแสดงความคิดเห็น” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร* หน่วยที่ 9 (หน้า 56) นนทบุรี สาขาวิชาศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นพมาศ ชีเวจิน.(2542).จิตวิทยาสังคมกับชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นฤมล พุกพิบูล.(2557).ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในตำบลโคกสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี.(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- ลำดวน ชันช้อน.(2544).ความคิดเห็นต่อบทบาทในงานส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรตำบลในจังหวัดอุดรธานี.(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- ประภาพรเพ็ญ สุวรรณ.(2520).จิตวิทยาทัศนคติ การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย กรุงเทพมหานคร.ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประสาท หลักศิลา.(2529).สังคมวิทยา กรุงเทพมหานคร : ก้าวหน้า
- ปัญญา พันธุ์ศรีศักดิ์.(2541).ความรู้การปฏิบัติงานและความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงใต้.(วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,กรุงเทพฯ.

- พงษ์เดช สารการ.(2549). รายงานการวิจัย เรื่อง “เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ : กรณีการสนทนากลุ่ม” มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ภรณ์ กฤษณาเรืองศรี.(2555).ความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัด นครราชสีมา.(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- วนิดา สายรัตน์.(2555). “ความคิดเห็นต่อศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชนของผู้นำเกษตรกร ตำบลลุ่มบัว อำเภอมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.
- สิน พันธุ์พินิจ.(2544). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ธนศวรพริ้นติ้ง.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์.(2544). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: เฟื่องฟ้าพริ้นติ้ง
- สุภาวดี พรหมมา.(2554).ความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวใน อำเภอมือง จังหวัดอ่างทอง.(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- สุรัชย์ มีทอง.(2545).ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ ปี 2545 ในจังหวัดอ่างทอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร.(2557). “ข้อมูลทั่วไปจังหวัดมุกดาหาร ปี 2557 ” (อัดสำเนา)
- Foster, C.R. (1992). *Psychology for life adjustment*. Chicago:American technical Society.
- Remmer, H.H. (1954). *Introduction to Opinion and Attitude Measurement*.New York:Harper and Brothers Publisher.
- Yamane, Taro .(1973). *Statistics: An Introduction Analsis*.3th ed. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เลขที่แบบสัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์...../...../.....

แบบสัมภาษณ์**เรื่อง ความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร
จังหวัดมุกดาหาร****คำชี้แจง**

แบบสัมภาษณ์การวิจัยนี้ ต้องการศึกษาคำความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร คำตอบจากการสัมภาษณ์จะใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น จึงขอความร่วมมือให้ข้อมูลอย่างเที่ยงตรง เป็นประโยชน์ และในโอกาสที่ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน ครั้งนี้เป็นอย่างสูงแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และประสบการณ์การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร

ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟัง และให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมายถูกในวงเล็บ [✓] หน้าข้อความที่ต้องการ หรือเติมข้อความในช่องว่าง [] ของแต่ละคำถามเพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์

นางสาวธมกร ไชยบุบผา

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และประสบการณ์การขึ้นทะเบียนและปรับปรุง

ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

คำชี้แจง : โปรดเติมเครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ลงใน [] หรือเติมข้อความในช่องว่าง

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

1. เพศ

[.....] 1) ชาย

[.....] 2) หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน คือ

[.....] 1) ไม่ได้รับการศึกษา

[.....] 2) ประถมศึกษา

[.....] 3) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า

[.....] 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.

[.....] 5) อนุปริญญา/ปวส.

[.....] 6)ปริญญาตรี

[.....] 7)ปริญญาตรีขึ้นไป

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

5. จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน.....คน

6. การประกอบอาชีพของครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] 1) ทำนา

[.....] 2) ทำสวน

[.....] 3) ทำไร่

[.....] 4) เลี้ยงสัตว์

[.....] 5) รับราชการ

[.....] 6) ค้าขาย

[.....] 7) รับจ้าง

[.....] 8) อื่นๆ (ระบุ).....

7. รายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปี ในปี 2558บาท (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] 1) ในภาคเกษตรกรรม บาท

[.....] 2) นอกภาคเกษตรกรรม บาท

8. พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดในปี 2558 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[.....] 1) พื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ไร่

[.....] 2) พื้นที่ปลูกพืชไร่ จำนวน ไร่

[.....] 3) พื้นที่ปลูกพืชสวน จำนวน ไร่

[.....] 4) พื้นที่ปลูกสัตว์ จำนวน ไร่

[.....] 5) พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ไร่

9. ประเภทการถือครองที่ดินทำการเกษตร ในปี 2558 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] 1) ของครัวเรือน จำนวน ไร่
 [.....] 2) พื้นที่เช่า จำนวน ไร่
 [.....] 3) อาศัยผู้อื่นทำ (ไม่มีค่าเช่า) จำนวน ไร่

10. สถานที่ทำการเกษตร ในปี 2558 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] 1) ในอำเภอตามภูมิลำเนา จำนวน ไร่
 [.....] 2) นอกอำเภอตามภูมิลำเนา จำนวน ไร่

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

11. ปัจจุบันท่านเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] 1) ลูกค้า ธ.ก.ส.
 [.....] 2) สหกรณ์การเกษตร
 [.....] 3) วิสาหกิจชุมชน
 [.....] 4) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
 [.....] 5) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

12. การมีตำแหน่งทางสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] 1) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
 [.....] 2) สมาชิก อบต.
 [.....] 3) กรรมการหมู่บ้าน
 [.....] 4) อื่นๆ (ระบุ)

13. ท่านทราบข่าวสารการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] 1) เกษตรตำบล [.....] 2) ผู้นำท้องถิ่น
 [.....] 3) อาสาสมัครเกษตร [.....] 4) เพื่อนบ้าน
 [.....] 5) โทรทัศน์ [.....] 6) วิทยุกระจายเสียง
 [.....] 7) เอกสารเผยแพร่ [.....] 8) อื่นๆ ระบุ.....

ข้อมูลด้านประสบการณ์การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร

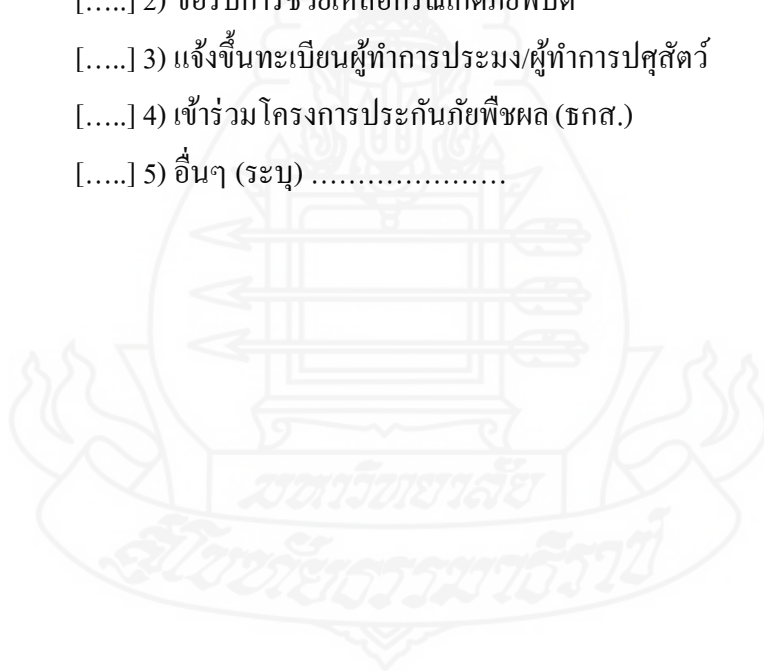
14. ท่านเคยเข้าร่วมโครงการของรัฐบาลหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] 1) ไม่เคย
 [.....] 2) เคย โดยเข้าร่วมโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 [.....] 2.1) โครงการประกันรายได้เกษตรกรปี 2552/53
 [.....] 2.2) โครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี 2555/56

- [.....] 2.3) โครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปี 2555/56
- [.....] 2.4) โครงการมาตรการแทรกแซงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2556/57
- [.....] 2.5) โครงการแก้ไขปัญหาภัยพาราทั้งระบบ ปี 2557
- [.....] 2.6) การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร
- [.....] 2.7) โครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกร
- [.....] 2.7) โครงการชดเชยรายได้เกษตรกรชาวสวนยาง ปี 2558
- [.....] 2.8) มาตรการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อย
- [.....] 2.9) โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง
- [.....] 2.10) อื่นๆ (ระบุ).....

15. ท่านได้รับประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร
เรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [.....] 1) เข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐบาล
- [.....] 2) ขอรับการช่วยเหลือกรณีเกิดภัยพิบัติ
- [.....] 3) แจ้งขึ้นทะเบียนผู้ทำการประมง/ผู้ทำการปลูสดั่ว
- [.....] 4) เข้าร่วมโครงการประกันภัยพืชผล (ชกส.)
- [.....] 5) อื่นๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2 ท่านเห็นว่า การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรมีความเหมาะสมในระดับใด

[ให้เติมเครื่องหมาย ✓ ในตารางตามความคิดเห็น]

(5 = เหมาะสมมากที่สุด : 4 = เหมาะสมมาก : 3 = เหมาะสมปานกลาง : 2 = เหมาะสมน้อย : 1 = ไม่เหมาะสม)

ประเด็นการขึ้นทะเบียนเกษตรกร	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. หลักเกณฑ์และเงื่อนไข					
1.1 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร เป็นหน้าที่ของเกษตรกร					
1.2 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ต้องเป็นหัวหน้าครัวเรือนเท่านั้น					
1.3 หนึ่งครัวเรือนเกษตรกรมีตัวแทนมาขอขึ้นทะเบียนได้ 1 คน					
1.4 คนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน แต่แยกกันทำการเกษตร ให้แยกขึ้นทะเบียนได้					
1.5 ผู้ที่ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง แต่เช่าพื้นที่ทำการเกษตร สามารถขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้					
1.6 เจ้าของที่ดินไม่ได้ทำการเกษตร แต่ให้ผู้อื่นเช่าทำการเกษตร ไม่สามารถขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้					
1.7 ผู้ขอปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพิ่มเติม ต้องไปแจ้งที่สำนักงานเกษตรอำเภอที่เคยขึ้นทะเบียนไว้					
1.8 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ต้องทำการเกษตรแล้วในรอบปีที่ผ่านมา					
1.9 ผู้ทำนาหรือทำไร่ ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้					
1.10 ผู้ที่ปลูกผักในพื้นที่ 1 งาน สำหรับไว้บริโภคในครัวเรือน สามารถขอขึ้นทะเบียนได้					
1.11 ผู้ที่ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ในพื้นที่ 1 ไร่ ตั้งแต่ 15 ต้นขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้					
1.12 ผู้ที่เลี้ยงสัตว์ปีกตั้งแต่ 15 ตัวขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้					
1.13 ผู้ที่เลี้ยงโคหรือ กระบือ 1 ตัวขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้					
1.14 ผู้ที่เลี้ยงสุกร แพะหรือแกะ ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปสามารถขอขึ้นทะเบียนได้					
1.15 ผู้เลี้ยงสัตว์น้ำในน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม สามารถขอขึ้นทะเบียนได้					
1.16 ผู้ที่ประกอบการเกษตรแบบหลายอย่างรวมกัน แต่ไม่ตรงเงื่อนไข ต้องมีรายได้ตั้งแต่ 8,000 บาทขึ้นไป สามารถขอขึ้นทะเบียนได้					

ตอนที่ 2 ท่านเห็นว่า การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรมีความเหมาะสมในระดับใด (ต่อ)

ความคิดเห็นการขึ้นทะเบียนเกษตรกร	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1.17 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ขอขึ้นได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอตาม ภูมิสำเนา					
1.18 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ขอขึ้นได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอตามที่ตั้งแปลง					
1.19 โรงเรียน วัดและสถานที่ราชการที่ประกอบการเกษตรเอง ไม่สามารถแจ้งขอขึ้นทะเบียน					
1.20 เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรต้องแจ้งแยกแปลงปลูกพืช ตามชนิด พืช และชนิดพันธุ์					
2. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน					
2.1 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ต้องแสดงบัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน(ตัวจริง) และ สำเนาเอกสารสิทธิ์ ในการติดต่อขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่					
2.2. ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทบก.ต้องแจ้งข้อมูลสมาชิกในครัวเรือนให้ครบทุกคน					
2.3 ผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องแจ้งรายละเอียดตามความเป็นจริงให้ครบถ้วนทุกกิจกรรม คำนการเกษตร					
2.4 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นผู้กรอกข้อมูลด้วยตนเอง					
2.5 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ต้องมีผู้นำชุมชนลงนามรับรองเป็นพยาน					
2.6 ต้องมีลายมือชื่อเกษตรกรแปลงข้างเคียงที่ขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นผู้รับรอง ข้อมูลการขึ้นทะเบียน					
2.7 เกษตรกรต้องรับทราบเงื่อนไขก่อนลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลในแบบคำร้องด้วยตนเอง					
2.8 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรลงลายมือชื่อต่อหน้าเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียน					
2.9 เกษตรกรยินยอมให้ทางราชการ ใช้ข้อมูลที่แจ้งขึ้นทะเบียน					
2.10 การขอรับหลักฐานรับรองการขึ้นทะเบียน รับที่ สำนักงานเกษตรอำเภอที่ขึ้นทะเบียนเท่านั้น					
2.11 เกษตรกรเพิ่มเติมข้อมูลการประกอบกิจกรรมเกษตร ได้ตลอดทั้งปี					
2.12 การขึ้นทะเบียนเกษตรกรรายใหม่ สามารถขอขึ้นได้ตลอดทั้งปี					
2.13 เกษตรกรที่ไม่สามารถมาปรับปรุงข้อมูลด้วยตนเองได้ ต้องมอบอำนาจให้สมาชิกในครัวเรือนที่มีชื่ออยู่ใน ทบก.เป็นผู้ขอขึ้นแทน					
2.14 ขอเปลี่ยนแปลงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร ต้องกรอกแบบคำร้องทุกครั้ง					

ตอนที่ 2 ท่านเห็นว่าการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรมีความเหมาะสมในระดับใด (ต่อ)

ความคิดเห็นการขึ้นทะเบียนเกษตรกร	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
2.15 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร ต้องให้ความร่วมมือในการตรวจสอบพื้นที่เพาะปลูกที่แจ้ง ขึ้นทะเบียนด้วยเครื่องจับพิกัด GPS					
2.16 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรจะไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ					
2.17 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ต้องประชาสัมพันธ์หลังจากวันปลูกพืชอย่างน้อย 15 วัน					
2.18 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ต้องเข้าร่วมประชาสัมพันธ์ด้วยตนเองทุกครั้ง					
2.19 ผู้ขอขึ้นทะเบียน ทพศ. ขอรับใบรับรองฯ ก่อนจะเก็บเกี่ยวผลผลิต					
2.20 เกษตรกรมีเจตนาให้ข้อมูลเท็จ ให้ดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา					
3. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ					
3.1. สมุดทะเบียนเกษตรกร เป็นเอกสารที่ใช้แสดงสถานภาพเป็นเกษตรกร					
3.2. ผู้ที่ขึ้นทะเบียน ได้สิทธิ์เข้าร่วมโครงการตามนโยบายรัฐบาล					
3.3. ผู้ขึ้นทะเบียน ได้สิทธิ์รับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติด้านเกษตร					
3.4. ผู้ขึ้นทะเบียน ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร					
3.5. ผู้ขึ้นทะเบียนได้รับสิทธิต่างๆจากภาครัฐมากกว่าผู้ไม่ขึ้นทะเบียน					
4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง					
4.1 ต้องประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้เกษตรกรทราบทั่วถึงและต่อเนื่อง					
4.2 ต้องกรอกข้อมูลลงในแบบคำร้องให้ผู้ขอขึ้นทะเบียน					
4.3 ต้องชี้แจงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร					
4.4 ต้องประสานผู้นำชุมชนให้มาลงนามเป็นพยานการขอขึ้นทะเบียน					
4.5 เกษตรอำเภอ เป็นผู้ลงนามในเอกสารรับรองการขึ้นทะเบียน					

ตอนที่ 3 ท่านคิดว่าหัวข้อต่อไปนี้ เป็นปัญหาในการดำเนินการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

[ให้เติมเครื่องหมาย ✓ ในตารางตามความคิดเห็น]

ปัญหา	ปัญหา		ข้อเสนอแนะ การแก้ไขปัญหา
	มี	ไม่มี	
1. หลักเกณฑ์และเงื่อนไข			
1.1. ผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์และเงื่อนไข			
1.2. การกำหนดสถานที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ชัดเจน			
1.3. ช่วงระยะเวลารับขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ชัดเจน			
2. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน			
2.1. แบบคำร้องขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่เหมาะสม			
2.2. ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีความยุ่งยาก			
2.3. ความร่วมมือของผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ลงนามรับรองเป็นพยาน			
3. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ			
3.1. เกษตรกรไม่ทราบประโยชน์ของการขึ้นทะเบียนเกษตรกร			
3.2. เกษตรกรไม่ได้รับสิทธิหรือบริการต่างๆ ของภาครัฐ			
3.3. เกษตรกรไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร			
4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่			
4.1. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่สุภาพ			
4.2. เจ้าหน้าที่ไม่อธิบายหลักเกณฑ์ให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบ			
4.3. เจ้าหน้าที่ไม่มีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกษตรกร			

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. การประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

.....
.....
.....

2. การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

.....
.....
.....

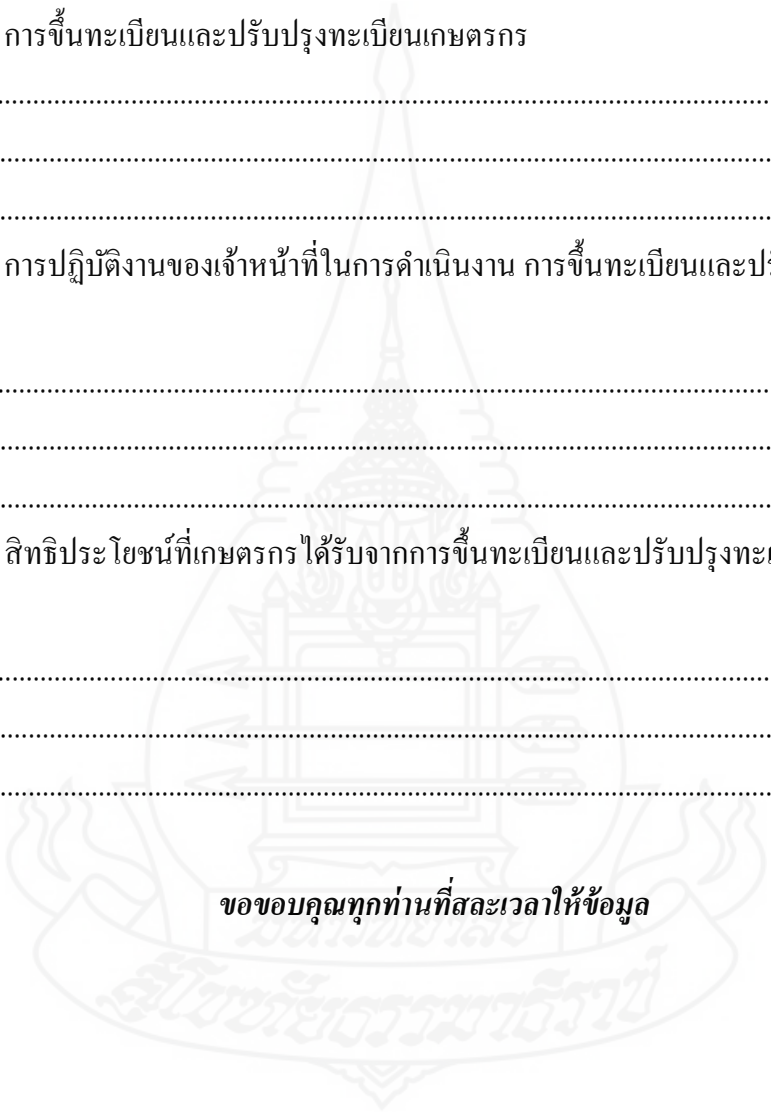
3. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงาน การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน
เกษตรกร

.....
.....
.....

4. สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน
เกษตรกร

.....
.....
.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาให้ข้อมูล

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมพัทธ์

ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.879	.918	50

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 1	4.40	.681	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 2	3.90	1.410	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 3	4.00	1.414	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 4	3.60	1.392	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 5	3.35	1.599	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 6	3.35	1.461	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 7	4.45	.887	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 8	4.20	1.240	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 9	4.60	.503	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 10	3.20	1.473	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 11	3.45	1.468	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 12	3.65	1.226	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 13	3.40	1.536	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 14	2.95	1.572	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 15	3.30	1.490	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 16	3.40	1.465	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 17	4.50	1.000	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 18	4.20	.768	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 19	3.30	1.658	20
หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ข้อ 20	3.95	1.146	20

	Mean	Std. Deviation	N
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 1	4.70	.801	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 2	4.40	1.095	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 3	4.65	.671	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 4	4.45	.945	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 5	4.25	.851	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 6	3.70	1.380	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 7	4.55	.686	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 8	4.65	.587	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 9	4.45	.686	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 10	4.55	.759	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 11	3.70	1.174	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 12	3.50	1.235	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 13	4.10	1.210	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 14	4.30	1.174	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 15	4.80	.410	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 16	4.65	.489	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 17	4.05	1.099	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 18	4.00	1.257	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 19	3.65	1.226	20
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ข้อ 20	4.15	1.089	20
ประโยชน์ที่ได้รับ ข้อ 1	4.55	.686	20
ประโยชน์ที่ได้รับ ข้อ 2	4.85	.366	20
ประโยชน์ที่ได้รับ ข้อ 3	4.75	.444	20
ประโยชน์ที่ได้รับ ข้อ 4	4.75	.550	20
ประโยชน์ที่ได้รับ ข้อ 5	3.70	1.689	20
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ข้อ 1	4.70	.571	20
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ข้อ 2	4.50	.761	20
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ข้อ 3	4.75	.444	20
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ข้อ 4	4.45	.826	20
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ข้อ 5	4.55	.686	20

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวธมกร ไชยบุบผา
วัน เดือน ปีเกิด	5 พฤษภาคม 2523
สถานที่เกิด	อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (พืชสวนประดับ) สาขาพืชศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. 2546
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

